

Stichting
Pensioenfonds
Urenco Nederland

Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland
Postbus 158, 7600 AD Almelo
Telefoon : 0546 545 255
e-mail : SPUN@URENCO.com

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41030811

Verslag over het boekjaar
1-1-2013 t/m 31-12-2013

Inhoud

	Pagina
Karakteristieken van het pensioenfonds	
Meerjarenoverzicht	5
Profiel	7
Organisatie	8
Verslag van het bestuur	
Voorwoord	15
Hoofdpijnen	15
Financieel beleid van het fonds	18
Goed pensioenfondsbestuur	22
Financiële paragraaf	26
Ontwikkelingen 2013, regelgeving en overheidsbeleid	28
Toekomstparagraaf	29
Risicoparagraaf	30
Beleggingenparagraaf	32
Actuariële paragraaf	38
Verslag van het Verantwoordingsorgaan	
Rapportage Verantwoordingsorgaan over 2013	45
Reactie van het bestuur	46
Jaarrekening	
Balans per 31 december	48
Staat van baten en lasten	50
Kasstroomoverzicht	52
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	53
Toelichting op de balans per 31 december	59
Toelichting op de staat van baten en lasten	65
Risicoparagraaf	70
Overige gegevens	
Gebeurtenissen na balansdatum	81
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	81
Resultaatbestemming	81
Actuariële verklaring	82
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83

Pagina**Bijlagen**

Pensioentermen	85
Aanspraken	86
Vermelding nevenfuncties	87

Karakteristieken van het pensioenfonds

Meerjarenoverzicht

	2013	2012	2011	2010	2009
Aantallen ¹⁾					
Actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten)	862	936	979	944	825
Gewezen deelnemers	363	318	261	223	221
Pensioengerechtigden	427	402	376	353	324
Totaal	1.652	1.656	1.616	1.520	1.370
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Toeslagen					
Indexatie actieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Indexatie inactieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen ²⁾	354.478	350.208	286.631	256.367	227.747
Beleggingsopbrengsten	4.073	48.716	23.775	27.861	31.678
Beleggingsrendement totale portefeuille	1,7%	16,7%	9,8%	16,3%	16,7%
Benchmarkrendement	-1,1%	15,7%	10,6%	15,6%	14,9%
Reserves					
Algemene reserve	28.056	13.232	-9.797	3.028	2.022
Gereserveerde technische resultaten	0	0	2.817	2.402	1.690
Totaal reserves	28.056	13.232	-6.980	5.430	3.712

1) Vanaf 2012 zijn de aantallen opgenomen op "persoonsniveau", conform de opgave aan DNB. In de aantallen van 2009 t/m 2011 zijn dubbelstellingen opgenomen (omdat één verzekerde in meerdere verzekeringspakketten kan voorkomen).

2) Inclusief liquide middelen beschikbaar voor beleggingen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

	2013	2012	2011	2010	2009
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	318.660	326.756	293.264	249.408	216.431
Afgeleide rente o.b.v. rentetermijnstructuur (RTS) ¹⁾	2,73%	2,41%	2,74%	3,46%	3,87%
Premies en uitkeringen					
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	12.587	14.457	15.798	13.663	10.466
Doorsneepremie	30,1%	30,1%	30,1%	30,1%	30,1%
Pensioenuitkeringen	9.703	9.550	9.598	8.639	7.946
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen ²⁾	346.716	339.988	286.284	254.838	220.143
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	318.660	326.756	293.264	249.408	216.431
Aanwezige dekkingsgraad ³⁾	108,8%	104,0%	97,6%	102,2%	101,7%
Vereiste dekkingsgraad	109,0%	110,9%	112,5%	112,2%	113,8%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%	104,2%	104,2%	104,2%

1) De afgeleide rente is de vaste rekenrente die resulteert in exact dezelfde technische voorziening ultimo boekjaar als de marktwaardevoorziening op basis van de DNB-rentetermijnstructuur.

2) Het pensioenvermogen is gelijk aan de volgende posten uit de balans: totaal activa minus kortlopende schulden en overlopende passiva.

3) De berekening is opgenomen op pagina 62.

Profiel

Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland (hierna: SPUN of het fonds), statutair gevestigd te Almelo is opgericht op 9 december 1991. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41030811. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de aangesloten ondernemingen. Hiertoe wordt voor de aangesloten werkgevers en 1.652 deelnemers en gewezen deelnemers (slapers) circa € 354 miljoen vermogen belegd.

Kenmerken regeling

De pensioenregeling betreft een uitkeringsovereenkomst. Dit betekent dat de werkgevers en de werknemers een overeenkomst hebben gesloten over een uitkering van een bepaalde hoogte die vanaf een bepaalde leeftijd ontvangen wordt.

Het fonds beschikt conform de eisen gesteld in de Pensioenwet per 1 januari 2007 over een uitvoeringsovereenkomst ten behoeve van de aangesloten werkgevers. In deze overeenkomst zijn in ieder geval de volgende onderwerpen geregeld:

- Wijze waarop de premie wordt vastgesteld;
- Wijze waarop en de termijnen waarin de premie moet worden voldaan;
- Informatie die door de werkgever aan het fonds en de verzekeraar, wordt verstrekt;
- Procedures die van toepassing zijn bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichtingen door de werkgever;
- Procedures die gelden bij het opstellen en wijzigen van het pensioenreglement;
- Voorwaarden waaronder toeslagverlening (indexatie) plaatsvindt;
- Uitgangspunten en procedures die van toepassing zijn ten aanzien van besluitvorming over vermogensoverschotten en vermogenstekorten.

Voorts beschikt het fonds over een startbrief voor nieuwe deelnemers. Met de startbrief wordt de nieuwe deelnemer geïnformeerd over de pensioenregeling en de wijze van toeslagverlening.

In het boekjaar zijn er geen inhoudelijke wijzigingen in de kenmerken van de bestaande regeling aangebracht. Wel is de regeling per 1 januari 2014 gewijzigd. Een samenvatting van de wijzigingen is opgenomen in de toekomstparagraaf. De kenmerken van de regeling gedurende het boekjaar zijn als volgt:

Soort regeling

Voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling.

Pensioenrichtleeftijd

65 jaar.

Pensioengevend salaris

12 maal het met de deelnemer overeengekomen vaste bruto maandsalaris, eventueel vermeerderd met ploegentoeslag, vermeerderd met het vastgestelde percentage voor vakantietoeslag; het geheel vermeerderd met het vastgestelde percentage voor de eindejaarsuitkering. Middenjaarsuitkering, gratificaties, winstuitkeringen, vergoedingen voor overwerk en andere door de werkgever nader aan te geven emolumenten blijven voor de bepaling van het jaarsalaris buiten beschouwing.

Franchise

Het gedeelte van het jaarsalaris waarover geen premie wordt betaald en voor welk gedeelte de AOW dan wel de Anw grotendeels in pensioen voorziet. De hoogte van de franchise wordt jaarlijks per 1 januari door het bestuur vastgesteld. Bij de besluitvorming door het bestuur worden in overweging genomen de door de werkgever toegekende (cumulatieve) procentuele algemene salarisontwikkeling van het voorgaande jaar tot en met de datum waarop de verhoging plaatsvindt en de ontwikkeling van de franchise bij de Stichting

Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Metalektro. De franchise zal echter nooit minder bedragen dan de wettelijk minimaal toegestane franchise als omschreven in artikel 18a, lid 8 van de Wet op de loonbelasting 1964.

Pensioengrondslag

Het pensioengevend salaris minus de franchise. De franchise bedraagt voor 2013 € 15.744 (2012: € 15.563).

Opbouwpercentage

Het opbouwpercentage voor het levenslang ouderdomspensioen bedraagt 2,2% van de pensioengrondslag in het betreffende deelnemingsjaar.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen is verzekerd op opbouwbasis.

Eigen bijdrage

De bijdrage voor de werknemer van Urenco Nederland B.V. (UNL) bedraagt 6,5% van zijn pensioengrondslag en voor de werknemer van Enrichment Technology Nederland B.V. (ETC Almelo) 8,3% van zijn pensioengrondslag. Deze bijdragen zijn conform afspraken tussen werkgevers en werknemers van de betreffende ondernemingen.

Organisatie

Bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van het fonds en treedt in dat licht op als beleidsbepaler. Tevens is het bestuur eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het fondsbeleid door de uitvoeringsorganisatie en toetst het of de uitvoering in lijn met de gemaakte afspraken verloopt. Daarnaast bewaakt het bestuur de handhaving van de statuten, reglementen en overeenkomsten van het fonds. De bestuursleden van werkgevers- en werknemerszijde zijn benoemd door respectievelijk de directies en de ondernemingsraden van UNL en ETC Almelo. De leden van het bestuur hebben zitting voor een tijdvak van maximaal drie jaar. De voorzitter wordt aangewezen uit de vertegenwoordigers van de werkgevers. De secretaris wordt door de bestuursleden uit hun midden aangewezen, bij voorkeur, uit de vertegenwoordigers van de deelnemers. De samenstelling van het bestuur per 31 mei 2014 luidt als volgt:

<i>Werkgeversleden</i>	<i>Namens</i>	<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
G.J. Broekman	UNL	Bestuurslid	31 december 2015
A. Grave ¹⁾	UNL	Voorzitter	31 januari 2017
R.W.H. Horsselenberg	ETC Almelo	Secretaris	31 december 2014
L.J.C.M. Le Blanc ¹⁾	ETC Almelo	Bestuurslid	31 maart 2017
<i>Werknemersleden</i>	<i>Namens</i>	<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
G.N. Koning	ETC Almelo	Bestuurslid	31 december 2014
J.J. de Vrieze	ETC Almelo	Bestuurslid	31 maart 2017
H. van Eck	UNL	Bestuurslid	28 februari 2017
H.R. Valley	UNL	Bestuurslid	31 december 2015

1) Het betrokken bestuurslid zal mogelijk niet de volledige zittingstermijn uitdienen. Dit in het kader van de nieuwe bestuursstructuur per 1 juli 2014 (zie hiervoor ook de toekomstparagraaf).

Het bestuur heeft een deskundigheids- en scholingsplan opgesteld, waarin is vastgesteld over welke deskundigheid het bestuur en de individuele bestuursleden dienen te beschikken en welke opleidingen moeten worden opgevuld om de deskundigheid te waarborgen en zo nodig te vergroten. Ook heeft het bestuur profielen opgesteld voor de functies van bestuurslid en voorzitter van het bestuur die als leidraad worden gebruikt bij de benoeming/aanwijzing van deze functionarissen. Het bestuur heeft een gedragscode opgesteld die dient ter voorkoming van conflicten tussen belangen van het fonds en privébelangen van betrokkenen. Ook dient het ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van het fonds voor privédoeleinden. De gedragscode is van toepassing op alle personen die door het bestuur als aan het pensioenfonds verbonden personen zijn aangemerkt. Deze personen leggen jaarlijks een verklaring van naleving van de gedragscode af. Het bestuur heeft vastgesteld dat er gedurende het boekjaar geen sprake is geweest van insiders.

Dagelijks bestuur

De voorzitter en secretaris vormen tezamen het dagelijks bestuur van het fonds en wordt hierbij ondersteund door het externe bestuursbureau. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, overeenkomstig de vastlegging in een mandaat en de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Het dagelijks bestuur komt maandelijks bijeen en is namens het bestuur het eerste aanspreekpunt voor het externe bestuursbureau, de externe relaties van het fonds en de toezichthouders.

Bestuurlijke commissies

Het pensioenfonds kent drie afzonderlijke bestuurlijke commissies. Deze commissies zijn verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding van, adviezen aan het bestuur over en de operationele uitvoering inzake bestuursbesluiten op de aan deze commissies toebedeelde aandachtsgebieden. De commissies zijn samengesteld uit bestuursleden, eventueel aangevuld met externe adviseurs. De externe adviseurs hebben geen stemrecht en zijn niet bevoegd tot het nemen van besluiten.

De bestuurlijke commissies zijn als volgt vastgesteld (stand per 31 mei 2014):

Beleggingsadviescommissie	G.J. Broekman (voorzitter), H.R. Valley, L.C.J.M. Le Blanc, A. Grave, J.J. de Vrieze
Commissie Beleid & Uitvoering	G.N. Koning (voorzitter), R.W.H. Horsseleberg, H. van Eck, J.J. De Vrieze, A. Grave
Commissie Communicatie	H.R. Valley (voorzitter), G.J. Broekman, H. van Eck en G.N. Koning

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie (BAC) bestaat uit vijf bestuursleden. De BAC wordt inhoudelijk geadviseerd door Towers Watson Investment Consulting. De voornaamste taak van de BAC is het adviseren van het bestuur over de inhoudelijke invulling van en het uitvoering geven aan het beleggingsbeleid en financieel risicomanagementbeleid. Voor het verslag van de BAC wordt verwezen naar de beleggingsparagraaf.

Commissie Beleid & Uitvoering

De Commissie Beleid & Uitvoering (CB&U) bestaat uit vijf bestuursleden en de heer Oude Elferink, die deel neemt vanuit zijn rol als HR adviseur. Het externe bestuursbureau faciliteert de CB&U bij de operationele uitvoering. De voornaamste taak van de CB&U is het adviseren van het bestuur over het governancebeleid van het fonds, actuariële aspecten, de begroting van het fonds, het juridische beheer ten aanzien van fondsdocumenten en het compliancebeleid.

De CB&U heeft het bestuur in 2013 geadviseerd over onder meer:

- de wijziging van het pensioenreglement van het fonds;
- de aanpassing van de actuariële- en bedrijfstechnische nota van het fonds per 1 augustus 2013;
- een procuratieregeling voor het bestuur aangaande de bevoegdheid tot vertegenwoordiging namens het bestuur;
- het actualiseren van het functieprofiel;

- de overeenkomst inzake pensioenuitvoering met AZL N.V. en Stichting Samenwerkende Pensioenfondsen AZL;
- de selectie en benoeming van een certificerend actuaaris;
- de selectie en benoeming van een controlerend accountant;
- ontwikkelingen in relevante wet- en regelgeving, waaronder de wijziging van het fiscale Witteveenkader I (2014) en II (2015), het nieuwe FTK/pensioencontract en de wet versterking bestuur pensioenfondsen.

Voor 2014 ligt de focus van de CB&U op de volgende onderwerpen:

- (het verder voorbereiden van) de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen per 1 juli 2014;
- implementatie Code pensioenfondsen;
- stroomlijnen bestuurs- en governance structuur;
- zelfevaluatie en deskundigheidstoetsing;
- evaluatie adviseurs en uitbestedingpartijen;
- risicomanagement (proces, uitvoering);
- de aanpassing van de actuariële- en bedrijfstechnische nota van het fonds per 1 juli 2014.

De Commissie Uitbesteding & Risicomanagement (CU&RM) is in het eerste kwartaal van 2013 opgegaan in de Commissie Beleid & Uitvoering. De werkzaamheden van deze commissie zijn vastgelegd onder de Commissie Beleid & Uitvoering.

Commissie Communicatie

De Commissie Communicatie (CC) bestaat uit vier bestuursleden en wordt inhoudelijk geadviseerd door de heer Oude Elferink en mevrouw Geerdink, die deelnemen vanuit hun rol als HR adviseur respectievelijk communicatieadviseur. De voornaamste taak van de CC is het adviseren van het bestuur over het communicatiebeleid en het beheer over de communicatie-uitingen van het fonds (website, startbrief, nieuwsbrieven, etc.).

De CC heeft het bestuur in 2013 geadviseerd over / uitvoering gegeven aan onder meer:

- de huisstijl van het fonds;
- het publiceren van een nieuwsbrief;
- eShare (online bestuurdersportal);
- het organiseren van deelnemersbijeenkomsten;
- het actualiseren van het communicatiebeleidsplan.

Voor 2014 ligt de focus van de CC op de volgende onderwerpen:

- de startbrief per 1 januari 2014 voor nieuwe deelnemers van het fonds;
- de opzet en content van de website van het fonds;
- het periodiek informeren door middel van nieuwsbrieven;
- het organiseren van deelnemersbijeenkomsten.

Ad hoc Werkgroep implementatie AZL

In augustus 2012 heeft het bestuur de Werkgroep implementatie AZL in het werk gesteld. Deze werkgroep heeft als taak het uitvoering geven aan de overdracht van de deelnemersadministratie van CBA naar AZL. Namens het bestuur participeren de heren Koning, Oude Elferink en De Boer in de werkgroep en rapporteren zij tussentijds aan het bestuur. De volledige implementatie bij AZL is eind maart 2014 afgerond. De werkgroep zal vervolgens ontbonden worden.

Ad hoc Werkgroep bestuursmodellen

In september 2013 is de Werkgroep bestuursmodellen van start gegaan. Deze werkgroep heeft als taak het voorbereiden van de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Namens het bestuur participeren de heren Horsselenberg,

De Vrieze en Valley in deze werkgroep. Het externe bestuursbureau faciliteert de werkgroep bij de operationele uitvoering. Nadat de implementatie is gerealiseerd zal de werkgroep worden ontbonden.

Ad hoc Werkgroep risicomanagement

De Werkgroep risicomanagement is in september 2013 door het bestuur in het werk gesteld. De werkgroep heeft als taak het opzetten van de structuur / het raamwerk van het risicomanagement (rapportages) voor wat betreft de niet-financiële risico's en uiteindelijk de integrale rapportage van de niet financiële en financiële rapportages. Namens het bestuur participeren de heren Van Eck, Valley en Koning in de werkgroep. De werkgroep wordt hierbij ondersteund door mevrouw Houwaart van Montae Bestuurscentrum B.V.. Nadat het raamwerk van de integrale risicorapportage beschikbaar is zal de werkgroep worden ontbonden. De werkzaamheden voor het risicomanagement worden vervolgens neergelegd bij de BAC (financiële risico's) en de CB&U / CC (niet-financiële risico's). De CB&U is regiehouder voor de integrale dashboardrapportage.

Deelnemersraad

De deelnemersraad is samengesteld uit deelnemers en pensioengerechtigden en vergadert ten minste tweemaal per jaar samen met het dagelijks bestuur. Tijdens deze vergadering worden de belangrijkste in- en externe ontwikkelingen besproken en toegelicht. Adviesaanvragen worden zoveel als mogelijk tussentijds aan de deelnemersraad voorgelegd.

In 2013 heeft de deelnemersraad de volgende adviesaanvragen behandeld:

- het voorgenomen bestuursbesluit tot wijziging van het pensioenreglement;
- het voorgenomen besluit tot vaststelling van de abtn naar de stand per 1 augustus 2013;
- het voorgenomen besluit tot vaststelling van het jaarverslag over boekjaar 2012;
- het voorgenomen besluit tot wijziging van de uitvoeringsovereenkomst.

Tevens is de denkrichting van het bestuur over het bestuursmodel per 1 juli 2014 ter consultering aan de deelnemersraad voorgelegd. Hierbij is de deelnemersraad in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze kenbaar te maken en toe te lichten.

De samenstelling van de deelnemersraad per 31 mei 2014 luidt als volgt:

<i>Deelnemers</i>	<i>Namens</i>	<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
J. Waaijer	UNL	Deelnemersraadslid / secretaris	30 november 2014
F. Wissink	ETC Almelo	Deelnemersraadslid / voorzitter	30 november 2014
E. Reinders	ETC Almelo	Deelnemersraadslid	30 november 2014
<i>Pensioengerechtigden</i>		<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
P.H.M. te Riele		Deelnemersraadslid	30 juni 2015
G. Freriks		Deelnemersraadslid	30 juni 2015

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld door uitbreiding van de zittende deelnemersraad met twee werkgeversleden (één van UNL en één van ETC Almelo). Het verantwoordingsorgaan bestaat daarmee uit zeven leden, van wie drie leden afkomstig uit de geleding van de actieve deelnemers, twee uit de geleding van de werkgevers en twee uit de geleding van de pensioengerechtigden. De samenstelling en wijze van benoeming, werkwijze en bevoegdheden zijn vastgelegd in het Reglement verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan vergadert ten minste tweemaal per jaar samen met het dagelijks bestuur.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd en over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het verantwoordingsorgaan is bevoegd jaarlijks een oordeel te geven over:

- het handelen van het bestuur;
- het door het bestuur gevoerde beleid over het betreffende kalenderjaar, en
- de beleidskeuzes die betrekking hebben op de lange(re) termijn.

In 2013 heeft het verantwoordingsorgaan de volgende adviesaanvragen behandeld:

- voorgenomen besluit inzake benoeming visitatiecommissie;
- voorgenomen besluit inzake wijziging communicatiebeleidsplan;
- voorgenomen besluit inzake wijziging klachten- en geschillen reglement;
- voorgenomen besluit inzake wijziging Reglement visitatiecommissie.

Tevens is de denkrichting van het bestuur over het bestuursmodel per 1 juli 2014 ter consultering aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Hierbij is het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid gesteld om haar zienswijze kenbaar te maken en toe te lichten.

Op 1 juli 2013 is de heer J. Ruis om persoonlijke redenen afgetreden. Hij is per deze datum opgevolgd door de heer G.J. Freriks. De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 mei 2014 luidt als volgt:

<i>Werkgeversleden</i>	<i>Namens</i>	<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
M. ter Beke	ETC Almelo	Lid	30 november 2014
J. Schokker	UNL	Lid	30 november 2014
<i>Werknemersleden</i>	<i>Namens</i>	<i>Functie</i>	<i>Aftredend/herbenoembaar</i>
J. Waaijer	UNL	Lid / secretaris	30 november 2014
F. Wissink	ETC Almelo	Lid / voorzitter	30 november 2014
E. Reinders	ETC Almelo	Lid	30 november 2014
<i>Pensioengerechtigden</i>			<i>Aftredend / herbenoembaar</i>
P.H.M. te Riele		Lid	30 juni 2015
G.Freriks		Lid	30 juni 2015

Intern toezicht

Het intern toezicht wordt vormgegeven door het driejaarlijks benoemen van een visitatiecommissie en vaker als daartoe aanleiding is. De visitatiecommissie bestaat uit ten minste drie onafhankelijke deskundigen en heeft ten minste de volgende taken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de check en balances binnen het fonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Visitatie heeft voor het laatst plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2013 over de jaren 2010 t/m 2012. Over de bevindingen is in het jaarverslag 2012 gerapporteerd.

Compliance officer

Op grond van de Pensioenwet en de Wet op het financieel toezicht (Wft) dient het fonds een beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen en een compliance officer aan te wijzen. De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de Wft en Pensioenwetbepalingen en van de interne procedures en gedragsregels zoals de gedragscode van het fonds. Het bestuur heeft de heer E.G. Vollenbroek, compliance officer van UNL, als compliance officer van het fonds benoemd. De compliance officer staat niet in

een gezagsverhouding tot een of meerdere bestuursleden en opereert daarmee volledig onafhankelijk van het bestuur. De compliance officer heeft in 2013 onderzoek gedaan naar de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving en heeft zijn bevindingen aan het bestuur gerapporteerd.

Verslag compliance officer

Als compliance officer van het fonds toets ik jaarlijks aan de hand van een schriftelijke verklaring of:

1. de bestuursleden en andere door het bestuur aangewezen verbonden personen de dan geldende gedragscode hebben ontvangen en
2. of de bestuursleden en andere door het bestuur aangewezen verbonden personen de gedragscode hebben nageleefd.

De vragen hebben betrekking op meerdere onderwerpen uit de gedragscode. Van de 19 verbonden personen hebben er 17 de verklaring en vragenlijst ingevuld en ondertekend. Twee personen in dienst van Towers Watson hebben de lijst en de verklaring niet ingevuld en getekend. In plaats daarvan hebben zij Towers Watson een brief laten sturen waarin Towers Watson aangeeft dat de medewerkers van Towers Watson zijn onderworpen aan een eigen interne gedragscode. De andere medewerkers van Towers Watson hebben de vragenlijst ingevuld en de gedragscode wel ondertekend. Niet alle verbonden personen hebben de gedragscode ondertekend en de vragenlijst ingevuld. Het bestuur dient in 2014 nader te bezien of het hanteren van een eigen gedragscode door de verbonden personen en de inhoud van deze gedragscode in overeenstemming zijn met het compliance beleid van het fonds. Het bestuur dient er zorg voor te dragen dat de mogelijke belangenverstremming van het bestuurslid, die tevens aandeelhouder is van een van de dienstverleners, niet leidt tot extra kosten voor het pensioenfonds.

Extern bestuursbureau

Het bestuur heeft de bestuursondersteuning uitbesteed aan Montae Bestuurscentrum B.V.. De operationele processen (waaronder het voorbereiden van bestuursvergaderingen en het uitvoering (laten) geven aan bestuursbesluiten, het juridisch beheer en beleidsvoorbereiding) zijn, voor zover deze niet zijn betrekking hebben op het vermogensbeheer of zijn belegd bij de adviserend actuaris, volledig uitbesteed aan het externe bestuursbureau. Het externe bestuursbureau wordt aangestuurd door het dagelijks bestuur. Aan deze uitbesteding ligt een uitbestedingsovereenkomst ten grondslag.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen het vermogensbeheer en de pensioenadministratie. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

De uitvoeringsorganisatie is:

AZL N.V.
Akerstraat 92
6411 HD Heerlen

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan:

F&C Netherlands B.V.
Jachthavenweg 109 k
1081 KJ Amsterdam

BlackRock Institutional Trust Company
Strawinskylaan 667
1077 XX Amsterdam

Altera Vastgoed N.V. en
Handelsweg 59F
1181 ZA Amstelveen

Kas Bank N.V.
Nieuwezijds Voorburgwal 225
1012 RL Amsterdam

Externe ondersteuning

Het bestuur wordt bijgestaan door de externe adviserende actuaris, als externe deskundige, voor actuariaat en risicobeheersing op lange termijn.

Towers Watson Netherlands B.V.
Schumanpark 9-E
7336 AM Apeldoorn

Towers Watson Investment Consulting begeleid / adviseert de beleggingsadviescommissie bij / over de vaststelling van het strategische beleggingsbeleid en de implementatie en monitoring van het vastgestelde beleid.

Towers Watson Netherlands B.V.
Prof. E.M. Meijerslaan 5
1183 AV Amstelveen

Het externe bestuursbureau is ondergebracht bij:

Montae Bestuurscentrum B.V.
Verrijn Stuartlaan 1-F
2288 EK Rijswijk

Verslag van het bestuur

Voorwoord

Het bestuur heeft in 2013 zes keer vergaderd (inclusief de jaarlijkse strategische sessie). Het bestuur heeft tijdens deze vergaderingen veel aandacht besteed aan het herstel van de financiële positie van het fonds, het strategisch beleggingsbeleid, de communicatie met de deelnemers, de governancestructuur per 1 juli 2014, de implementatie van de pensioenadministratie bij AZL en de afwikkeling van de beleggings- en herverzekeringsovereenkomst met Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V (hierna: Centraal Beheer Achmea) en het risicomangementbeleid. Voornaamste punt van zorg voor het bestuur waren de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds en de implementatie bij AZL. Voor de financiële positie van het fonds geldt dat indien de geraamde minimaal vereiste dekkingsgraad ultimo dit boekjaar lager zou zijn uitgevallen dan de benodigde minimaal vereiste dekkingsgraad conform het geldende korte- en langetermijnherstelplan van 31 december 2008, het bestuur over had moeten gaan tot het korten van de pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten. Uiteindelijk is op basis van de uitkomsten van de evaluatie 2013 van het herstelplan vastgesteld dat een korting per 1 april 2014 niet aan de orde is. Ook is vastgesteld dat er per 1 januari 2014 formeel gezien geen sprake meer is van een dekkingstekort. Wel geldt er per deze datum nog een reservetekort. Daarnaast heeft de implementatie bij AZL veel tijd en aandacht gevraagd. Aangezien in juni 2013 bleek dat de implementatie als gevolg van interne omstandigheden bij AZL ernstig vertraging opliep werd niet uitgesloten dat het bestuur niet in staat zou zijn om de aanwezige dekkingsgraad ultimo 2013 correct en tijdig vast te kunnen stellen. Gelet op het risico van een mogelijke korting, waarbij de dekkingsgraad ultimo 2013 bepalend is, en het risico van een onzorgvuldige communicatie en besluitvorming over deze mogelijke korting heeft het bestuur in samenwerking met de adviserend actuaris een fall back scenario vastgesteld. Uiteindelijk heeft AZL naar de mening van het bestuur alsnog tijdig een correcte aanwezige dekkingsgraad per ultimo 2013 kunnen aanleveren. Hiermee hoefde uiteindelijk geen uitvoering aan het fall back scenario te worden gegeven. Daarnaast heeft de werkgroep implementatie AZL middels aanvullende rapportages de monitoring op het proces (potentiële risico's, beheersing risico's en voortgang implementatie) aanzienlijk aangescherpt.

Hoewel de implementatie bij het bestuur tot zorgen heeft geleid geldt dat over de rapportagestructuur (o.a. SLA rapportage en DNB rapportages) met AZL en de overige betrokken uitbestedingspartijen heldere afspraken zijn gemaakt. De verschillende rapportages en de onderliggende processen worden periodiek inhoudelijk getoetst aan het uitbestedings- en risicomangementbeleid. Waar nodig worden de rapportages en processen in overleg met de betrokken partijen bijgesteld. Verder vinden er ook periodieke evaluatiegesprekken met deze partijen plaats en is het contractenbeheer vast onderdeel van het risicomangement proces. Het bestuur acht zich hiermee in staat om adequaat te kunnen monitoren en indien nodig tijdig in te kunnen grijpen.

Hoofdlijnen

Veel aandacht is besteed aan de financiële positie van het fonds. Daarnaast heeft het bestuur aandacht besteed aan:

Transitie pensioenadministratie

Tussen september 2012 en maart 2014 heeft de implementatie bij AZL plaatsgevonden. Namens het bestuur heeft de Ad hoc werkgroep implementatie AZL (zie onder 'Organisatie') hierin geparticipeerd. Aan het implementatieproces hebben een uitgebreid implementatieplan van AZL en een plan van aanpak van het fonds ten grondslag gelegen. De aan de implementatie gerelateerde besluitvorming is vastgelegd in de notulen. De monitoring vanuit het fonds heeft aan de hand van voortgangsgesprekken en tussentijdse rapportages plaatsgevonden. Voorts is van belang dat AZL op verzoek van het bestuur een verantwoordingsrapportage

over de implementatie heeft opgeleverd. Deze rapportage is in het tweede kwartaal van 2014 ontvangen en binnen de werkgroep risicomanagement besproken. In het derde kwartaal van 2014 bespreekt de werkgroep de uitkomsten met het bestuur en kijkt of aanvullende controle werkzaamheden noodzakelijk zijn.

Jaarverslag

Het jaarverslag over 2012 werd goedgekeurd.

Dempingsvoet premiestelling

Naar aanleiding van het jaarwerk 2012 heeft de certificerend actuaaris het bestuur aanbevolen de bij de premiestelling gehanteerde dempingsvoet (4%) te evalueren, dit in het licht bezien van de ontwikkeling van de marktrente. In hoeverre is de gehanteerde dempingsvoet nog houdbaar? In de regelgeving in het kader van de Pensioenwet is vastgelegd dat pensioenfondsen de kostendeekkende premie mogen dempen, bijvoorbeeld op basis van een gemiddelde rentevoet van 4%. Dit om een sterke premievolatiliteit te voorkomen. Na hierover een advies te hebben ontvangen van de adviserend actuaaris heeft het bestuur besloten haar beleid vooralsnog niet te wijzigen. Enerzijds is dit ingegeven door het feit dat het nieuwe FTK naar verwachting in 2015 wordt ingevoerd met als gevolg dat het totale premiebeleid dan per definitie moet worden herzien. Anderzijds leidt een aanpassing van de dempingsvoet tot een relatief grote daling van de premiemarge, waarbij geldt dat de mogelijke consequenties hiervan eerst in een breder verband moeten worden onderzocht.

Ervaringssterfte

Parallel aan de publicatie van de AG prognosetafel 2012-2062 is, mede op indicatie van DNB, gebleken dat een meer generiek systeem voor het bepalen van de ervaringssterfte niet meer passend is. Feitelijk moet meer rekening worden gehouden met verschillen qua levensverwachting tussen populaties. Om hieraan tegemoet te komen heeft Towers Watson een nieuw ervaringssterftemodel gepresenteerd. Op basis van CBS cijfers zijn leeftijdsafhankelijke ervaringssterftecorrecties gecreëerd per combinatie van inkomenscategorie, geslacht en leeftijd. Op basis hiervan kunnen de verwachte sterftepatronen fondsspecifiek worden gemaakt. Na een uitgebreide analyse heeft het bestuur vastgesteld dat het deelnemersbestand kan worden ingedeeld in sector 1 (Industrie) / hoog inkomen. De uitkomsten zijn verwerkt in de technische voorzieningen per 31 december 2012.

Flexibiliseringsfactoren

Jaarlijks wordt door het bestuur beoordeeld of de flexibiliseringsfactoren moeten worden gewijzigd. Het bestuur hanteert hiervoor een zogenoemde dempingsmethode. In september 2013 heeft het bestuur besloten de flexibiliseringsfactoren per 1 januari 2014 te wijzigen. De vastgestelde factoren maken onderdeel uit van het pensioenreglement.

Crisisplan

In december 2013 heeft het bestuur het crisisplan geëvalueerd en licht aangescherpt. De voornaamste aanpassing betreft de paragraaf over besluitvorming welke in lijn is gebracht met de nu geldende statuten.

Actuariële- en bedrijfstechnische nota (abtn)

Eind juli 2013 heeft het bestuur de abtn gewijzigd. De grootste wijzigingen hebben betrekking op het beschrijven van het beleggingsbeleid in 2013, AZL als nieuwe administrateur en de gewijzigde verzekering van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Begin derde kwartaal van 2014 zal de abtn opnieuw worden aangepast.

Inkoop uit renteniersplan

In maart 2013 heeft het bestuur besloten inkoop van extra aanspraken uit hoofde van het renteniersplan alleen nog maar toe te staan tot uiterlijk 1 januari 2015 en dan alleen voor die deelnemers die uiterlijk zes maanden gelegen voor deze datum hun SPUN pensioen hebben aangevraagd. Op het binnen het fonds aan te wenden rentenierskapitaal wordt bovendien de op de datum van inkoop

geldende solvabiliteitsopslag op het kapitaal in mindering gebracht. Het renteniersplan betreft een premieovereenkomst die door de aangesloten werkgevers is ondergebracht bij Centraal Beheer Achmea.

Reglement verantwoordingsorgaan

Het Reglement verantwoordingsorgaan is uit het oogpunt van consistentie in lijn gebracht met het Reglement deelnemersraad. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de werkwijze van het verantwoordingsorgaan.

Klachten- en geschillenreglement

In maart 2013 heeft het bestuur het bestaande klachten- en geschillenreglement geactualiseerd. In verband met de overeenkomst met AZL zal dit reglement op één specifiek onderdeel –de afhandelingstermijn– moeten worden aangepast. Dit zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2014 zijn afgehandeld.

Uitvoeringsovereenkomst

In maart 2013 hebben het bestuur en de aangesloten werkgevers een gewijzigde uitvoeringsovereenkomst getekend. De overeenkomst diende te worden geactualiseerd, onder meer vanwege de overgang naar AZL als nieuwe administrateur per 1 januari 2013. De wijze van financiering is ongewijzigd gebleven.

Pensioenreglement

In september 2013 is het pensioenreglement gewijzigd. Dit wegens de overgang naar AZL als nieuwe administrateur per 1 januari 2013 en de overeenkomst met Elips Life AG.

Overigens is na het genomen besluit in overleg met AZL besloten nog geen uitvoering te geven aan het gewijzigde reglement. Dit om te voorkomen dat het implementatietraject nog verder vertraagd zou worden. Voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden heeft dit niet geleid tot financiële consequenties. De pensioenovereenkomst tussen de aangesloten werkgevers en werknemers die aan het pensioenreglement ten grondslag ligt is namelijk niet gewijzigd.

Overeenkomst inzake pensioenuitvoering AZL

Het bestuur heeft in december 2013 de overeenkomst inzake pensioenuitvoering met AZL N.V. en Stichting Samenwerkende Pensioenfondsen AZL definitief vastgesteld en ondertekend. Het fonds valt onder de koepelvrijstelling van AZL.

Verzekeraar

Na een uitgebreid selectieproces heeft het bestuur Elips Life AG aangewezen als verzekeraar van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. De overeenkomst is ingegaan op 1 januari 2013 en is aangegaan voor de periode van drie jaar. Hierbij heeft het bestuur in verband met de bijzondere bedrijfsactiviteiten van beide aangesloten werkgevers nadrukkelijk gekeken naar de door elipsLife gehanteerde contractvoorwaarden. Het uitloprisiko met betrekking tot deelnemers wier eerste ziektegedag in 2011 of 2012 lag was niet meeverzekerd in de per 31 december 2012 geëxpireerde beleggings- en herverzekeringsovereenkomst met Centraal Beheer Achmea en is niet meeverzekerd bij Elips Life AG.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft, na een selectieproces, met ingang van 1 januari 2014 Triple A als certificerend actuaris benoemd. Vooralnog voor de periode van een jaar met de optie om de overeenkomst jaarlijks te verlengen.

Accountant

Het bestuur heeft, na een selectieproces, met ingang van 1 januari 2014, KPMG als controlerend accountant voor de jaarrekening en verslagstaten herbenoemd. Vooralnog voor de boekjaren 2013 tot en met 2015.

Toeslagverlening

Er is besloten geen toeslagen te verlenen. Hoewel –gegeven de geschatte dekkingsgraad ultimo 2013 en de geldende toeslagstaffel– een gedeeltelijke toeslagverlening voor de hand lag, heeft het bestuur besloten toch geen toeslagen te verlenen. Enerzijds om het broze herstel van de financiële positie van het fonds niet teniet te doen. Anderzijds betalen de aangesloten werkgevers ondanks de lagere opbouw per 1 januari 2014 gedurende 2014 dezelfde premie als in 2013 om bij te dragen aan het financiële herstel. Ook de eigen bijdrage van de werknemers is niet aangepast. Door alsnog toeslagen te verlenen zou de herstelkracht aangetast worden. Hierin is ook de evenwichtige belangenbehartiging meegewogen. Het bestuur is van mening dat een spoedig herstel van de financiële positie voor alle belanghebbenden het meest wenselijk is. Ook in dit licht bezien was een gedeeltelijke toeslagverlening naar de mening van het bestuur niet aan de orde. Alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zijn persoonlijk over dit besluit geïnformeerd.

Onderzoek toekomst fonds

Het bestuur heeft in 2013 een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijke consequenties van de ontwikkelingen bij ETC Almelo voor het deelnemersbestand en daarmee de sturingsmiddelen en continuïteit van het fonds. Het bestuur heeft vastgesteld dat aanvullende maatregelen thans nog niet nodig zijn maar blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Governancestructuur

Het bestuur heeft besloten met ingang van 1 juli 2014 –per deze datum dient de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (WVB) in werking te zijn getreden– te gaan besturen volgens het paritair model. Aan dit besluit ligt een sterke- en zwakte analyse ten grondslag en zijn de aangesloten werkgevers, de ondernemingsraden, de deelnemersraad, het verantwoordingsorgaan en de vereniging van gepensioneerden “De Kern” uitgebreid geconsulteerd. Ook is de Code pensioenfondsen –welke per dezelfde datum van kracht wordt– hier nadrukkelijk in meegenomen. Het bestuur zal in haar verslag over het boekjaar 2014 rapporteren over de implementatie hiervan.

Financieel beleid van het fonds

Algemeen

Het financieel beleid heeft als belangrijkste doelstelling de financiële positie van het fonds te kunnen beïnvloeden. Daartoe staan de volgende sturingsmiddelen ter beschikking: herverzekeringsbeleid, beleggingsbeleid, toeslagenbeleid en premiebeleid.

Verzekeringsbeleid

Het pensioenfonds heeft haar overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico verzekerd bij ELips Life AG. Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. het uitlooprisico (arbeidsongeschiktheid) uit hoofde van de beëindiging van de herverzekerings- en kapitaalovereenkomst met Centraal Beheer Achmea per 31 december 2012 is niet verzekerd en wordt dus in eigen beheer gehouden;
2. gedurende 2014 is, ingeval van overlijden, een extra risicoverzekering gesloten voor het verschil tussen 70% van het te bereiken ouderdomspensioen op basis van het opbouwpercentage 1,98% respectievelijk 2,15% en wel voor toekomstige dienstjaren.

Beleggingsbeleid

Het bestuur stelt ieder jaar een beleggingsplan vast. In dit plan worden de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid voor het komende jaar vastgelegd. Het bestuur dient te beleggen conform de prudent-person regel.

Beleggingsportefeuille

De beleggingsportefeuille is in twee delen gesplitst: de matching portefeuille en de return portefeuille. De portefeuille bestaat strategisch voor 20% uit aandelen, 5% uit vastgoed en 75% uit vastrentende waarden. De aandelenbeleggingen zijn passief ingevuld. De matching portefeuille bestaat voor een groot deel uit LDI Pools welke worden aangehouden om het renterisico te beperken.

Aan- en verkopen in deze categorie zijn afhankelijk van de ontwikkeling van de rentestanden en worden niet gedreven door actieve beleggingsbeslissingen.

Rentebeleid (rentematching)

Het renterisico wordt voor 75% afgedekt op basis van de swapcurve. Als bandbreedte wordt een marge aangehouden van 5%-punten naar beneden en naar boven. Voor de afdekking van het renterisico wordt in belangrijke mate gebruik gemaakt van LDI pools (onderdeel van de matching portefeuille). Dit wordt aangevuld met staatsobligaties en het in euro luidende deel van de bedrijfsobligatieportefeuille.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Valutarisico wordt afgedekt met valutaderivaten, te weten valutatermijncontracten. Alle belangrijke wisselkoersrisico's van de vastrentende beleggingen worden voor 100% afgedekt. Het valutarisico op de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond dat voortkomt uit de belegging in aandelen ontwikkelde markten onder beheer bij BlackRock is voor 100% afgedekt. Het valutarisico op andere valuta binnen dit mandaat, en het valutarisico behorende bij de overige aandelenbeleggingen is niet afgedekt. De belegging in vastgoed luidt in euro's, hierop wordt dus geen valutarisico gelopen.

Toeslagenbeleid

Op de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten kan jaarlijks per 1 januari een toeslag worden verleend. Voor de toeslagen van de actieven is het uitgangspunt voor de hoogte van deze voorwaardelijke toeslagverlening maximaal de hoogste algemene salarisverhoging volgens de van toepassing zijnde CAO bij ETC Almelo dan wel de algemene salarisverhoging bij UNL. Voor de inactieven is dit uitgangspunt maximaal het prijsindexcijfer. Het beleid met betrekking tot het verlenen van toeslagen wordt uitgevoerd door het bestuur. Het verlenen van een toeslag is voorwaardelijk en afhankelijk van de algehele financiële positie van het fonds. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre een toeslag wordt verleend. Om de hoogte van de toeslag te kunnen bepalen heeft het bestuur een toeslagstaffel vastgesteld.

De hoogte van de toeslag is afhankelijk gesteld van de hoogte van de dekkingsgraad in oktober van het voorafgaande jaar (110,1%). Als leidraad geldt hiervoor een zogenoemde toeslagstaffel. Van deze staffel kan door het bestuur worden afgeweken indien de dekkingsgraad in januari van het daaropvolgende jaar een substantiële afwijking ten opzichte van de dekkingsgraad in oktober van het voorafgaande jaar laat zien of indien er andere zwaarwegende overwegingen zijn. De staffel kan indien nodig door het bestuur worden gewijzigd. De staffel luidt als volgt:

Dekkingsgraad	Mate waarin een toeslag kan worden verleend
< 105%	Geen
105% - 120%	Naar rato
120% - 130%	100%
130% en hoger	100% en mogelijke inhaaltoeslagen

Premiebeleid

De totale pensioenpremie (uitgezonderd de uitvoeringskosten en herverzekeringspremie ten behoeve van het arbeidsongeschiktheidspensioen) wordt vastgesteld als een zogenoemde doorsneepremie. Dit systeem zorgt voor de gewenste egalisatie van de premie. De uitvoeringskosten worden middels een opslag op de doorsneepremie in rekening gebracht.

Bij de vaststelling van de hoogte van de totale pensioenpremie is het uitgangspunt dat de hoogte van de totale pensioenpremie over de periode waarover deze wordt vastgesteld, ten minste gelijk zal zijn aan de kostendekkende premie over die periode.

De kostendekkende premie omvat:

- de actuariel benodigde premie voor de reguliere pensioenopbouw en de dekking van de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's;
- de opslag die in het fonds nodig is voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen zoals vastgelegd in de Pensioenwet;
- de herverzekeringspremie;
- een opslag voor uitvoeringskosten.

SPUN hanteert een intern financieringsbeleid op basis van een gedempte kostendekkende premie. De gedempte premie wordt bepaald op basis van een 4% rekenrente. Jaarlijks wordt de daadwerkelijk ontvangen (doorsnee)premie getoetst aan de gedempte premie. Daarnaast wordt jaarlijks de hoogte van de zuiver kostendekkende premie vastgesteld. Bij deze zuiver kostendekkende premie wordt geen demping op de rente toegepast, maar wordt uitgegaan van de werkelijke rentestand aan het begin van het boekjaar.

Investment beleid (beliefs)

Het fonds heeft haar beleggingsbeleid gebaseerd op de navolgende investment beliefs:

- a. Pensioenbeleggen is langetermijn beleggen voor langetermijn verplichtingen.
- b. Het nemen van beleggingsrisico's wordt op de langere termijn beloond.
- c. Voor illiquide langetermijn beleggingen kan een premie worden geïnd.
- d. Er wordt uitsluitend belegd in beleggingen die transparant, begrijpelijk en uitlegbaar zijn.
- e. Risicomanagementfunctie binnen het fonds dient gescheiden te zijn van vermogensbeheer.
- f. Diversificatie over verschillende (sub)beleggingscategorieën verlaagt risico en voegt waarde toe.
- g. Het renterisico is veruit het grootste risico voor het pensioenfonds en daarom kiest het fonds voor een stevige afdekking van dit risico; ook het valutarisico dient te worden afgedekt.
- h. Rendement en risicopremies variëren door de tijd. Dynamisch beleid over verschillende beleggingscategorieën heen kan daarom waarde toevoegen.
- i. Markten zijn in basis efficiënt, maar niet op elk moment en in dezelfde mate. Actief beheer kan dan ook selectief waarde toevoegen.
- j. Beleggen voor pensioenfonds betekent "verantwoord beleggen", waarbij rekening wordt gehouden met factoren als bescherming van het leefmilieu, adequate sociale omstandigheden en goed ondernemingsbestuur.

Specifiek voor verantwoord beleggen geldt dat het fonds overeenkomst Richtlijn 400 rapporteert over maatschappelijk verantwoord beleggen. In dit verband kan het volgende worden gesteld: Het pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke rol en de gevolgen van haar beleggingen in bepaalde bedrijven en/of overheden. In het licht hiervan onthoudt het pensioenfonds zich van beleggingstransacties indien: Daardoor strafbare of moreel verwerpelijke gedragingen worden bevorderd; Die in onmiddellijk verband staat met een schending van mensenrechten of fundamentele vrijheden. Het pensioenfonds heeft besloten bij eventuele toekomstige selecties van vermogensbeheerders het hanteren van een MVO-beleid door deze beheerders als selectiecriteria te evalueren. Binnen de huidige portefeuille hanteert F&C standaard voor al haar fondsen een uitsluitingenbeleid, waarbij het nadrukkelijk niet belegt in bedrijven en/of overheden die volgens F&C een ethisch onverantwoord beleid voeren of zich anderszins bezighouden met ethisch onaanvaardbare activiteiten. Hieronder vallen bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie en landmijnen. Daarnaast tracht F&C door middel van engagement bedrijven zich er toe te bewegen standaarden te verbeteren voor wat betreft corporate governance, sociaal beleid en het milieu. Binnen de aandelenfondsen van BlackRock wordt momenteel geen actief uitsluitingenbeleid gehanteerd.

Begroting

Het pensioenfonds werkt met een meerjarenbegroting. Deze begroting wordt halfjaarlijks geëvalueerd. Te maken kosten als gevolg van nieuwe activiteiten worden zoveel als mogelijk binnen de bestaande begroting gezocht, eventueel door al begrote activiteiten –voor zover mogelijk en wenselijk– te schrappen of naar een volgend jaar door te schuiven. De begroting is echter nimmer leidend waar het gaat om de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds en het toezicht hierop.

Resultaatbronnen

De financieel belangrijkste resultaatbronnen die het fonds kent zijn het resultaat op beleggingen, toeslagen en premie.

Beleggingen

Het resultaat op beleggingen is gelijk aan de behaalde beleggingsopbrengsten, vermeerderd met de mutatie van de Technische Voorzieningen vanwege de wijziging van de marktrente gedurende het boekjaar en verminderd met de technisch benodigde interest. Voor het resultaat op beleggingen verwijzen wij u naar de beleggingenparagraaf in dit verslag.

Toeslagen

Alle toeslagen (voorheen indexatie genaamd) zijn voorwaardelijk. Het bestuur beslist mede op basis van de financiële situatie van het fonds jaarlijks of toeslagen geheel of gedeeltelijk kunnen worden toegekend. Het bestuur heeft gezien de magere financiële positie van het fonds en conform de toeslagstaffel besloten per 1 januari 2014 de pensioenaanspraken van de actieven en de inactieven en de pensioenen van de pensioengerechtigden niet te verhogen. De prijzen gingen in 2014 met 1,6% omhoog en de lonen maximaal met 3,4%.

Jaar toeslag inactieven ¹⁾	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Ambitie % (d.w.z. ongekort)	1,6	2,9	2,6	1,6	0,7	2,8	1,6
Volgens staffel	0,4	0,0	0,0	0,0	0,04	0,0	1,6
Gerealiseerd %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
Jaar toeslag actieven	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Ambitie % (d.w.z. ongekort)	3,4	2,4	2,3	1,75	3,5	3,5	3,7
Volgens staffel	0,85	0,0	0,0	0,0	0,21	0,0	3,7
Gerealiseerd %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7

Premies

Het resultaat op premies is het verschil tussen aan de ene kant de premies zoals deze door de werkgevers en de werknemers in het boekjaar zijn betaald en aan de andere kant het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag. De premie voor de basisregeling was kostendekkend en droeg bij aan herstel.

Overige resultaatbronnen

Kosten

Op basis van het Financieel Toetsingskader (FTK) dient de Technische Voorziening (TV) zodanig te worden vastgesteld dat deze bij het wegvallen van de sponsor(s) voldoende is om de tot dat moment opgebouwde en ingegane pensioenen te kunnen uitkeren. Dit betekent niet alleen dat er voldoende vermogen aanwezig moet zijn om de toekomstige uitkeringen te kunnen verrichten, maar

1) Eén uitzondering is van toepassing voor vier inactieven die de (algemene) loonindex volgen.

ook dat de kosten, samenhangend met het kunnen verrichten van de uitkeringen, gedekt moeten zijn. Immers de aangesloten ondernemingen kunnen als sponsors van SPUN wegvallen. Derhalve heeft het bestuur in 2009 besloten een extra voorziening te vormen voor kosten bij liquidatie van 2,8% van de technische voorzieningen.

Sterfte en arbeidsongeschiktheid

Met ingang van 1 januari 2013 heeft het pensioenfonds het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij ELips Life AG. Het contract loopt af op 31 december 2015. Het overlijdensrisico is volledig herverzekerd door middel van risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling en arbeidsongeschiktheidspensioen) wordt gedekt in rentevorm.

Mutaties

Bij bepaalde mutaties, zoals waardeoverdrachten en afkopen, dan wel bij uitkeringen kunnen er verschillen ontstaan tussen de bedragen die in de VPV benodigd zijn of wel beschikbaar komen enerzijds en de werkelijke betalingen dan wel ontvangsten anderzijds. Deze verschillen zijn over het algemeen klein.

Resultaatverdeling

Wanneer er sprake is van een resultaat, dan leidt dit tot een verhoging of verlaging van het vermogenssaldo van het fonds.

Goed pensioenfondsbestuur

Integere bedrijfsvoering

Met ingang van 1 januari 2014 is de Code pensioenfondsen in werking getreden. Deze is wettelijk verankerd en heeft de per 1 januari 2007 geldende STAR-principes voor Pension Fund Governance (PFG) vervangen. Aangezien het bestuur in de eerste helft van 2014 de implementatie van de Code pensioenfondsen nog aan het afronden is, heeft het bestuur besloten om voor dit boekjaar de PFG principes te volgen. Over 2014 en de daaropvolgende boekjaren zal het bestuur conform de Code pensioen fondsen rapporteren.

Het beleid van een fonds is gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en risicobeheersing;
- analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- voorkomen van belangenverstremming;
- duurzame beheersing van (financiële) risico's;
- eenmaal per drie jaar een continuïteitsanalyse.

Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het fonds besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuur en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

Verantwoordingsorgaan

Vanaf december 2008 is het verantwoordingsorgaan (VO) actief. Het VO bestaat uit een vertegenwoordiging van de werkgevers en de voltallige deelnemersraad. De verantwoording die het bestuur aflegt, is onderdeel van de jaarverslagcyclus en in dat kader ook van het formele overleg te voeren tussen het bestuur en het VO. De opzet en inhoud van het jaarverslag zijn meer toegesneden op de verantwoordingswijze. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het VO ten aanzien van het gevoerde beleid. Het bestuur heeft enkele van de bevindingen en aandachtspunten die het VO in het vorige boekjaar naar voren heeft gebracht

op de volgende wijze meegenomen in het beleid over het boekjaar 2013:

- het verantwoordingsorgaan is en wordt periodiek op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen aangaande het pensioencontract en de voorbereiding van het bestuur op deze aankomende wetgeving;
- het verantwoordingsorgaan wordt middels een betere planning in staat gesteld om tijdig de benodigde jaarstukken te ontvangen om tot een jaaroordeel te komen voor het jaarverslag. Ook een separate bijeenkomst met de certificerend actuaire maakt hier deel van uit.
- Het bestuur heeft middels deelnemersbijeenkomsten gecommuniceerd over de doorgevoerde wijzigingen in onder andere de wijziging van het opbouwpercentage en de pensioenleeftijd.

Intern toezicht

Voor het intern toezicht is gekozen voor een visitatiecommissie, die eens in de drie jaar de beleids- en bestuursprocedures en -processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor (de dekkingsgraad van) het pensioenfonds beoordeelt. De laatste visitatie heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2013. Hierover is in het jaarverslag over boekjaar 2012 gerapporteerd. Vanaf 1 juli 2014 dient de visitatie jaarlijks plaats te vinden. De eerstvolgende visitatie vindt plaats in de tweede helft van 2014.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft als beleid dat de bestuursleden voldoende deskundig moeten zijn om hun bestuurstaak naar behoren te kunnen vervullen. Tevens acht het bestuur het wenselijk dat de leden van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan over passende deskundigheid beschikken als goede gesprekspartners van het fondsbestuur. In het deskundigheids- en scholingsplan zijn het deskundigheidsbeleid alsmede de daarmee samenhangende opleidingsplanning en toetsing van deskundigheidsniveaus opgenomen. De diverse activiteitengebieden van bestuursleden en de individuele deskundigheidsniveaus zijn aangegeven in deskundigheidsmatrices, zowel van bestuur als deelnemersraad en verantwoordingsorgaan. Daarnaast maken een opleidingsregister van gevolgde opleidingen en de opleidingsplanning voor de komende periode deel uit van het deskundigheidsplan.

Zelfevaluatie van het functioneren van het bestuur

Op basis van de principes Pension Fund Governance (PFG) is ieder bestuur van een pensioenfonds verplicht tot periodieke zelfevaluatie. Een bestuur is vrij in de vormgeving van de zelfevaluatie, ook is het vrij dit geheel zelf te gaan doen of daarbij een ander in te schakelen. Het bestuur heeft een procedure vastgelegd waarin zowel de activiteiten rond de zelfevaluatie als de inhoud van de zelfevaluatie aan bod komen met van te voren vastgestelde toetsingscriteria. Deze procedure is vastgelegd in het deskundigheids- en scholingsplan 2012-2014. In 2012 heeft het bestuur zich bij de zelfevaluatie laten begeleiden door Montae Bestuurscentrum B.V. De volgende zelfevaluatie staat gepland voor in de tweede helft van 2014.

Klachtenprocedure

SPUN heeft een interne klachten- en geschillenprocedure opgesteld. Een deelnemer of een andere belanghebbende kan een klacht indienen over het fonds of de administrateur zelf of een geschil over de uitvoering van de reglementen van het fonds bij het fondsbestuur. Wanneer er verschil van inzicht blijft bestaan tussen de betrokkene en de administrateur kan de betrokkene in beroep gaan bij het bestuur. Als ook daarna een verschil van inzicht blijft bestaan kan betrokkene zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen.

In 2013 heeft zich een tweetal klachten voorgedaan. Beide klachten waren gerelateerd aan de overgang van de pensioenadministratie naar AZL. Eén klacht betrof een fiscaaltechnische specificatie van de pensioenuitkering op het bankafschrift van een in het buitenland woonachtige pensioengerechtigde. Door in overleg met AZL de specificatie alsnog aan te passen is geborgd dat betrokkene geen (dreigend) netto inkomensnadeel treft. De tweede klacht had betrekking op het tijdelijk niet inhouden van de CVZ premies op de pensioenuitkering van een in het buitenland woonachtige pensioengerechtigde. Oorzaak was het aan moeten vragen van een nieuw loonbelastingnummer bij de belastingdienst. Gedurende de aanvraag was het niet mogelijk om een koppeling met het CVZ aan

te brengen voor mensen die voor het eerst een pensioenuitkering van het fonds ontvingen. Ook deze klacht is naar tevredenheid afgehandeld.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving. In het boekjaar is een herstelplan van toepassing vanwege zowel een reserve- als een dekkingstekort. Een Toelichting op het herstelplan is opgenomen in de financiële paragraaf.

Gedragscode

Met de intrede van de Pensioenwet (PW) en het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen zijn de Pensioen- en spaarfondsenwet en de Regeling gedragscode pensioen- en spaarfondsen komen te vervallen. Daarnaast hebben de Wet op het financieel toezicht en haar onderliggende Besluiten hun intrede gedaan. Het fonds kent een gedragscode. In de gedragscode is een aantal algemene bepalingen opgenomen met betrekking tot gedragsregels voor bestuursleden, medewerkers en andere verbonden personen van het fonds. Het bestuur heeft besloten de rol van compliance officer aan een werknemer van de deelnemende bedrijven, niet zijnde een bestuurslid, de heer E.G. Vollenbroek, toe te wijzen. De compliance officer adviseert, registreert, informeert en beoordeelt compliance-vraagstukken. Ieder jaar worden de leden van het bestuur gevraagd te verklaren dat zij de gedragscode hebben nageleefd. In het boekjaar heeft het bestuur een complianceregelung uitgewerkt. Deze regeling bevat de uitgeschreven principes, taken en verantwoordelijkheden inzake compliance. De regeling onderstreept het belang dat SPUN hecht aan de inrichting en inbedding van compliance en sluit aan bij de kernwaarden van SPUN. Voor externe toezichthouders en de externe accountant geeft de regeling inzicht in de activiteiten die SPUN verricht om aan de voor haar relevante wet- en regelgeving te voldoen.

Principes voor beheerst beloningsbeleid

Het doel van de principes voor beheerst beloningsbeleid is "perverse beloningsprikkelers" bij financiële ondernemingen en pensioenfondsen tegen te gaan. Deze beloningsprikkelers worden namelijk wereldwijd gezien als één van de oorzaken van de financiële crisis. Voor SPUN, met onbetaalde bestuursleden, hebben deze principes weinig effect. Van SPUN wordt verwacht dat zij hun invloed aanwenden om ook van hun dienstverleners gedaan te krijgen dat zij de principes naleven. Alle dienstverleners aan SPUN worden gewezen op de principes en hen wordt gevraagd zich hier aan te houden.

Uitbesteding

Het fonds heeft met de uitvoeringsorganisatie (AZL) Service Afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). Met AZL is contractueel overeengekomen dat de eerste SLA rapportage wordt verstrekt nadat de implementatiewerkzaamheden zijn beëindigd. Concreet houdt dit in dat de eerste SLA rapportage over Q1, 2014 in april 2014 zal worden verstrekt. Met de SLA geeft de uitvoeringsorganisatie het fonds inzicht in het kwaliteitsniveau van de verschillende diensten die de uitvoeringsorganisatie voor het fonds uitvoert.

Communicatie

In de Pensioenwet zijn veel informatie- en voorlichtingsverplichtingen opgenomen. Het woord "transparantie" staat hierbij centraal. Transparantie over pensioen moet er toe leiden dat betrokkenen een goede financiële planning kunnen opstellen. SPUN beschikt over een startbrief om nieuwe deelnemers te informeren over de pensioenregeling. In de startbrief wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan de pensioenopbouw en de gevolgen voor het pensioen bij verschillende levensfasen zoals bijvoorbeeld werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en wisseling van werkgever. Ook is informatie over de toeslagverlening opgenomen. De startbrief is in 2013 aangepast aan de laatste wet- en regelgeving.

Om ervoor te zorgen dat pensioenoverzichten makkelijker vergelijkbaar zijn, is in de Pensioenwet opgenomen dat de jaarlijks verplicht te verstrekken informatie aan deelnemers wordt geleverd in de vorm van een Uniform Pensioen Overzicht (UPO). Het bestuur maakt gebruik van een dergelijk overzicht. SPUN beschikt verder over een eigen website en pensioenplanner die aansluit op het UPO.

In de pensioenplanner is de gehele pensioenregeling van het fonds opgenomen. De deelnemer kan de pensioenplanner via een wachtwoord benaderen.

Tevens ziet het bestuur er op toe dat de aanspraken in het Pensioenregister worden getoond (www.mijnpensioenoverzicht.nl).

Het bestuur van SPUN hecht groot belang aan een duidelijke communicatie met zijn belanghebbenden.

Mutatieoverzicht deelnemers en pensioengerechtigden

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2012	948	320	390	1.658
Correctie beginstand ¹⁾	-12	-2	12	-2
Stand per 1 januari 2013	936	318	402	1.656
Mutaties door:				
In dienst	14	0	0	14
Ontslag met premievrije aanspraak	-76	76	0	0
Uitgaande waardeoverdracht	0	-1	0	-1
Ingang pensioen	-5	-10	32	17
Overlijden	-2	0	-6	-8
Afkoop	0	-12	0	-12
Andere oorzaken	-5	-8	-1	-14
Mutaties per saldo	-74	45	25	-4
Stand per 31 december 2013	862 ²⁾	363	427	1.652

Specificatie pensioengerechtigden ³⁾

	2013	2012
Ouderdomspensioen	314	298
Nabestaandenpensioen	90	86
Wezenpensioen	23	18
Totaal	427	402

1) Betreft de eliminatie van dubbelstellingen. Omdat één verzekerde in meerdere verzekeringspakketten kan voorkomen, kon er sprake zijn van dubbelstellingen. In bovenstaande opstelling zijn de aantallen opgenomen op "persoonsniveau", conform de opgave aan DNB.

2) Waarvan 25 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

3) Betreft de aantallen op "persoonsniveau", conform de opgave aan DNB. De aantallen van 2012 zijn aangepast i.v.m. de eliminatie van dubbelstellingen.

In deze aantallen is nog rekening gehouden met de deelnemers van de per 1 januari 2008 uitgetreden onderneming Aeronamic. Als gevolg van de lage dekkingsgraad van PME gedurende het boekjaar heeft nog geen collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden. PME hanteert als beleidsuitgangspunt dat de aanwezige dekkingsgraad tenminste 105% moet bedragen wil zij een collectieve waardeoverdracht accepteren. Voor een aanvullende toelichting wordt verwezen naar de toekomstparagraaf.

Financiële paragraaf

Uitvoeringskosten

In november 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin worden de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moeten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers.

De aanbevelingen luiden als volgt:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro per deelnemer.
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen.
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen.

Het fonds deelt de mening van de Pensioenfederatie en wenst volledige transparantie te realiseren ten aanzien van deze kosten. Dit gaat dus verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Het transparant maken van alle kosten en mogelijk afzetten tegen een benchmark is daarbij een middel om de kosten verder te beheersen. Met onderstaand overzicht geeft het fonds gevolg aan de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Kostenoverzicht

	2013	2012
Pensioenbeheer		
Kosten in euro per deelnemer	€ 708,30	€ 458,15
Vermogensbeheer		
(Geraamde) Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,33%	0,39%
(Geraamde) Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,12%	N.B.

De kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten en de kosten van toezicht. De totale kosten bedragen € 913.000,-. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee. Dit in tegenstelling tot de methode 'normdeelnemer' waarbij elk type deelnemer een weging krijgt in het totale aantal deelnemers. Een pensioengerechtigde en een gewezen deelnemer kosten immers minder dan een actieve deelnemer.

De toename van de uitvoeringskosten per deelnemer is het gevolg van het uitvoering geven aan een aantal ingrijpende wijzigingen die de gehele pensioensector –en daarmee ook dit fonds raken (o.a. voorbereiding pensioencontract / nFTK versoering, Witteveenkader per 1 januari 2014 en de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen)– als ook een aantal aanvullende noodzakelijke werkzaamheden (o.a. risicomanagement, implementatie bij AZL). Het bestuur verwacht dat de uitvoeringskosten de komende jaren –gelet op de voortdurende ontwikkelingen– een verdere, maar beperkte stijging laat zien. De (monitoring van de) ontwikkeling van de kosten heeft permanent de aandacht van het bestuur.

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 968.000,-. Dit bedrag is volledig door de werkgever betaald. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op € 612.000,-. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa € 1.580.000,-.

Herstelplan

In 2008 is door de kredietcrisis en de dalende rente een reservetekort/ dekkingstekort ontstaan. SPUN heeft op 28 maart 2009 een korte- en langetermijnherstelplan ingediend bij DNB. Het herstelplan is door DNB goedgekeurd op 8 februari 2011. Het bestuur heeft op basis van de uitkomsten van de evaluatie herstelplan begin 2014 vastgesteld dat het fonds per 31 december 2013 formeel uit dekkingstekort is. Het bestuur heeft zich hierbij gebaseerd op een Q&A van DNB van 8 juli 2013. Deze Q&A is gepubliceerd omdat DNB het jaar 2014 als overgangsjaar naar het per 1 januari 2015 in te voeren nieuw Financieel Toezichtskader beschouwt. Het fonds bevindt zich nog wel in een situatie van reservetekort. Het langetermijnherstelplan blijft dan ook nog van kracht.

De belangrijkste maatregelen uit het langetermijnherstelplan zijn:

- een additionele storting door de werkgevers van € 4 miljoen (geëffectueerd in december 2008);
- geen toeslagverlening tot het minimaal vereist eigen vermogen is bereikt en een beperkte toeslagverlening tot het vereist eigen vermogen is bereikt;
- beperking van het renterisico door verhoging van de renteafdekking van 60% naar 75%.

In 2013 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van de evaluatie van het herstelplan per eind 2012 als volgt ontwikkeld:

	Aanwezige dekkingsgraad 2013	Verwacht conform evaluatie herstel- plan Q4 2012
Primo 2013	104,0%	104,6%
Premie	0,1%	0,4%
Uitkeringen	0,2%	0,1%
Toeslagverlening	0,0%	0,0%
Rentetermijnstructuur	3,3%	0,0%
Rendement	1,2%	3,8%
Overige mutaties	0,0%	0,0%
Ultimo 2013	108,8%	108,9%

Door de grote volatiliteit van de verschillende componenten van het herstelplan heeft het bestuur zich maandelijks door de uitvoerder laten informeren over de ontwikkeling van de dekkingsgraad ten opzichte van het herstelplan. Daarnaast is door het bestuur de voorgeschreven jaarlijkse evaluatie in februari 2014 van het herstelplan uitgevoerd. DNB heeft geen opmerkingen gemaakt over deze evaluatie en heeft tevens bevestigd dat het pensioenfonds formeel uit dekkingstekort is. Het langetermijn-herstelplan is echter nog van kracht. De evaluatie heeft dan ook niet geleid tot bijstelling van de oorspronkelijke uitgangspunten van het langetermijnherstelplan.

Ontwikkelingen 2013, regelgeving en overheidsbeleid

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

In juli 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Deze wet treedt in werking per 1 juli 2014 en biedt besturen de mogelijkheid te kiezen uit een vijftal bestuursmodellen. Per deze datum moeten pensioenfondsen hun governancestructuur in lijn met deze nieuwe wet hebben gewijzigd. Een overgangstermijn is niet aan de orde. In het jaarverslag over boekjaar 2014 zal het bestuur rapporteren over de door haar gekozen bestuursstructuur en de voorbereiding die hieraan vooraf is gegaan.

Code pensioenfondsen

In het kader van het wetsvoorstel Versterking bestuur pensioenfondsen hebben de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code pensioenfondsen gepubliceerd. Deze code vervangt de Code Pension Fund Governance voor pensioenfondsen. De Code is gebaseerd op het "pas toe of leg uit" principe. Pensioenfondsen mogen van de Code afwijken mits zij dit gemotiveerd weergeven. Daarnaast dienen zij hierover te rapporteren in het jaarverslag. Dit zal voor het eerst in het verslag over het boekjaar 2014 gebeuren.

Pensioenakkoord

In december van 2013 heeft het kabinet samen met een drietal gedoogpartijen een pensioenakkoord gesloten. Dit akkoord ziet in hoofdlijnen toe op:

- een versobering van het fiscaal maximale opbouwpercentage (voor middelloonregelingen bedraagt deze 1,875%) per 1 januari 2015 – uitgaande van een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar;
- de mogelijke afschaffing van de BTW vrijstelling;
- DNB zal als toezichthouder een generatie-evenwicht-toets moeten uitvoeren om vast te stellen of een versobering van de opbouw ook daadwerkelijk terugkomt in een lagere werknemersbijdrage en of pensioengerechtigden naar verhouding niet teveel worden beschermd ten opzichte van de actieven.

Nieuw financieel toetsingskader

Sociale partners en pensioenfondsen zijn nog steeds in afwachting van wetgeving inzake het nieuw Financieel toezichtskader en het pensioencontract. Er zijn grote zorgen over het als pensioenfonds voldoende tijd krijgen en hebben om de implementatie tijdig gereed te hebben. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid houdt vooralsnog onverkort vast aan een invoering per 1 januari 2015.

Aanpassing communicatie- en informatiebepalingen Pensioenwet

Eind 2013 heeft de wetgever een consultatieronde gehouden over het verbeteren van pensioencommunicatie. De wetgever stelt voor de pensioencommunicatie te verbeteren door deze beter aan te sluiten op wensen van deelnemers en eerlijker te communiceren over onzekerheden. Daarbij staat het perspectief van de deelnemer centraal. Zo wil de wetgever meer ruimte voor maatwerk door pensioenuitvoerders (vormvrij waar mogelijk, standaardisatie waar nodig), gelaagdheid in informatie, meer mogelijkheden tot digitale informatieverstrekking en uniforme communicatie over koopkracht en risico's. Uiteindelijk doel is te komen tot een persoonlijk interactief totaaloverzicht voor alle deelnemers, dat op elk gewenst moment te raadplegen is door de deelnemer. Een dergelijk overzicht moet in één oogopslag inzicht geven in het te verwachten pensioeninkomen en ook wat de financiële gevolgen zijn bij bepalende keuzes of veranderingen in de persoonlijke leefsituatie laten zien.

Toekomstparagraaf

Het komende jaar komt in het teken te staan van het nieuwe pensioencontract en wijziging van het financieel toezichtskader en de verdere uitwerking van de nieuwe governancestructuur per 1 juli 2014. Daarnaast zal de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2015 in verband met gewijzigde fiscale wetgeving worden voorbereid. Het bestuur heeft hierbij een faciliterende en toetsende rol. Het wijzigen van de pensioenovereenkomst wordt nadrukkelijk als een bevoegdheid van sociale partners beschouwd. Ook vinden de jaarlijkse evaluaties plaats van de administrateur, vermogensbeheerders en adviseurs van het fonds en verder wordt invulling gegeven aan de visitatie en zelfevaluatie. Een ander aandachtspunt betreft de mogelijke afschaffing van de BTW vrijstelling voor pensioenfondsen. Het fonds maakt op dit moment gebruik van de koepelvrijstelling bij AZL waardoor de door AZL te leveren diensten vrijgesteld zijn van BTW. In ruil hiervoor betaalt het fonds een opslag van 8,8% over de aan AZL te betalen vergoedingen. Het bestuur houdt de ontwikkelingen aangaande de BTW vrijstelling nauwgezet in de gaten.

Het bestuur heeft besloten per 1 juli 2014 te besturen volgens het paritaire model. Voor dit model is gekozen omdat het bestuur vindt dat pensioen een belangrijk element is van de arbeidsrelatie en arbeidsvoorwaarden voor mensen die bij de aangesloten bedrijven werken. Werkgevers en werknemers (actief of niet meer actief) moeten zich rechtstreeks betrokken voelen bij het pensioen en de uitvoering van de regeling. Daarnaast is het bestuur van mening dat er geen governance probleem aan de orde is –gelet op het functioneren binnen het bestuur en de goed functionerende overlegstructuur met de fondsorganen en de vereniging van pensioengerechtigden– bij het fonds en dat een model dat dicht bij het huidige tot 1 juli 2014 geldende model ligt – het best passend is. Het bestuur voelt zich comfortabel bij het huidige model, gegeven de aanwezige kennis / deskundigheid, cultuur en gedrag binnen het bestuur en de herkenbaarheid naar alle belanghebbenden toe. Door bijvoorbeeld ineens over te gaan naar een one tier model ziet het bestuur zich geconfronteerd met het weglekken van deskundigheid en historische kennis, een wijziging van de cultuur en fors hogere uitvoeringskosten voor het inhuren van externe bestuursleden. Per 1 juli 2014 wordt het aantal bestuurszetels uitgebreid tot tien (nu acht). De twee extra zetels worden in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen ter beschikking gesteld aan twee vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden. Dit is overigens van tijdelijke aard.

Nieuwe pensioenovereenkomst

De aangesloten werkgevers en ondernemingsraden hebben een nieuwe pensioenovereenkomst gesloten met 1 januari 2014 als ingangsdatum. Deze pensioenovereenkomst wordt verwerkt in de pensioenregeling van het fonds. Op hoofdlijnen luidt de nieuwe pensioenovereenkomst als volgt:

- de pensioenrichtdatum is 65 jaar;
- een opbouwpercentage van 1,98% (was 2,2%);
- een franchise van € 15.554 (2014);
- gedurende 2014 is, ingeval van overlijden, een extra risicoverzekering gesloten voor het verschil tussen 70% van het te bereiken ouderdomspensioen op basis van het opbouwpercentage 1,98% respectievelijk 2,15% en wel voor toekomstige dienstjaren;
- het niveau van het verzekerde tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen is in lijn met het partnerpensioen aangepast.

De omschrijving van het pensioengevende salaris als ook het toeslagenbeleid zijn ongewijzigd gebleven. Het bestuur heeft het pensioenreglement gewijzigd. Het gewijzigde reglement heeft 1 januari 2014 als ingangsdatum.

Collectieve waardeoverdracht

Het bestuur is in overleg met de directie van Aeronamic B.V., een voormalig bij het fonds aangesloten werkgever. Werkgever is per 2008 voor de toekomstige opbouw aangesloten bij Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Metalektr (PME). De tot deze datum opgebouwde aanspraken zijn achtergebleven bij het fonds. Nu PME bereid is weer mee te werken aan inkomende collectieve waardeoverdrachten is niet uitgesloten dat de beoogde waardeoverdracht in 2014 zal worden geëffectueerd. Hierbij zal het bestuur de geldende wet- en regelgeving in acht nemen.

Risicoparagraaf

Vereist eigen vermogen

Conform artikel 132 van de PW dient het fonds te beschikken over een vereist eigen vermogen. De uitwerking van het vereist eigen vermogen wordt geregeld in het Besluit FTK van 18 december 2006 en de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling van 19 december 2006. Het fonds heeft het vereist eigen vermogen vastgesteld conform de in de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling beschreven standaardmethode. Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het fonds binnen één jaar beschikt over minder middelen dan de hoogte van de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke onderdelen van de uitvoeringsovereenkomst. Er is sprake van voldoende eigen vermogen (het vereist eigen vermogen) indien het eigen vermogen groter is dan het vermogen zoals bepaald op basis van de standaardmethode. Omdat uitgegaan wordt van de evenwichtssituatie, is het vereist eigen vermogen onafhankelijk van het aanwezige vermogen. Het vereist eigen vermogen bedraagt dan € 34,5 miljoen. In totaliteit bedraagt het vereist eigen vermogen 10,8% van de technische voorzieningen. Voor de tabel met daarin de onderverdeling naar de diverse risico's wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico dat het saldo van de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de nominale pensioenverplichtingen verandert door veranderingen in de marktrente. Het structurele renterisico wordt beheerd binnen het ALM-proces. Integrale beheersing van de balansrisico's is onderdeel van de nieuwe financiële opzet. Voor de beheersing van het renterisico wordt gebruik gemaakt van (langlopende) obligaties en LDI (renteswap) Pools. Het bestuur heeft ervoor gekozen circa 75% van het renterisico af te dekken.

Zakelijke waarden risico (S2)

Zakelijke waarden risico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen) verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het structurele marktrisico wordt beheerd binnen het ALM-proces. Daarin wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico dat voorkomt uit renteveranderingen wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Valutarisico's worden afgedekt met valutaderivaten, voornamelijk valutatermijncontracten. Alle belangrijke wisselkoersrisico's van de vastrentende beleggingen worden voor 100% afgedekt. Het valutarisico op de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond dat voortkomt uit de belegging in aandelen ontwikkelde markten onder beheer bij BlackRock is voor 100% afgedekt. Het valutarisico op andere valuta binnen dit mandaat, en het valutarisico behorende bij de overige aandelenbeleggingen is niet afgedekt. De belegging in vastgoed luidt in euro's, hierop wordt dus geen valutarisico gelopen.

Grondstoffenrisico (S4)

Pensioenfondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt.

Kredietrisico (S5)

Dit risico hangt samen met de beleggingen in verhandelbare schuldpapieren en vorderingen op tegenpartijen. Kredietrisico op verhandelbare schuldpapieren wordt beschouwd als prijsrisico. De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces, door middel van een richtlijn over de maximale belegging per kredietklasse. Tegenpartijrisico betreft het risico dat tegenpartijen hun verplichtingen aan het fonds niet meer kunnen nakomen, bijvoorbeeld door faillissement. Het tegenpartijrisico

wordt beheerst door selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartijlimieten, al dan niet in combinatie met zekerheidstellingen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevensrisico het belangrijkste is. Dit is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Door toepassing van de AG Prognosetafel 2012. 2062 met startjaar 2014 en adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortlevensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet hierbij eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Op de vastgoedbelegging wordt een liquiditeitsrisico gelopen omdat deze belegging niet op korte termijn tegen een redelijke prijs te verkopen is.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Het fonds heeft het operationeel risico op nihil gesteld.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om toeslagen op pensioen toe te kennen. Het ambitieniveau voor de actieven is de algemene loonontwikkeling en voor de inactieven de prijsontwikkeling. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten). Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Actief risico (alpha)

Dit is het risico dat vermogensbeheerders bij de uitvoering van actief beleggingsbeleid afwijken van het vastgestelde ALM-beleid. Hiertoe zijn strategische marges gedefinieerd welke periodiek worden gemonitord.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;

- herverzekeringsbeleid;
- toeslagenbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyse vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)-risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Beleggingenparagraaf

Inleiding

2013 liet qua beleggingsrendementen een gemengd beeld zien. De financiële markten kregen steeds meer vertrouwen in het herstel van de economieën van ontwikkelde landen, hetgeen tot uiting kwam in stijgende aandelenbeurzen. Daarnaast leidde dit hernieuwde vertrouwen tot stijgende rentes voor Nederlandse en Duitse staatsobligaties, en inkomende spreads voor bedrijfsobligaties. De stijgende rentes voor staatsobligaties hebben tot gevolg gehad dat de matchingportefeuille een flink negatief rendement heeft behaald, terwijl het rendement op de returnportefeuille juist sterk positief was door de dalende spreads en de stijgende aandelen.

In dit boekjaar heeft de beleggingsadviescommissie een aantal zaken opgepakt. De belangrijkste daarvan betreffen het herstructureren van zowel de matching- als de returnportefeuille.

Binnen de matchingportefeuille is het aantal LDI-pools weer van 7 naar 10 teruggebracht. In 2012 was besloten om, vooruitlopend op de geanticipeerde marktbevingen als gevolg van het invoeren van de zogenaamde "UFR-curve" als de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur, de afdekking van het renterisico op het lange eind van de curve tijdelijk af te bouwen. Deze beslissing heeft goed uitgepakt voor het pensioenfonds. Nadat de markt op het lange eind van de curve een nieuw evenwicht had bereikt is in 2013 besloten deze tijdelijke beslissing terug te draaien en het renterisico weer over de gehele curve af te dekken. Daarnaast is in 2013 besloten het in euro's gedenomineerde deel van het bedrijfsobligatiefonds mee te nemen in de berekening van de renteafdekking. Dergelijke obligaties kennen –net als Euro Core staatsleningen en LDI-pools in de huidige portefeuille– een rentegevoeligheid die positief gecorreleerd is met de rente waartegen de verplichtingen contant worden gemaakt.

Binnen de returnportefeuille is in 2013 ook een aantal zaken veranderd waarmee de portefeuille verder in lijn is gebracht met het beleggingsplan dat voor 2013 was opgesteld. De positie in converteerbare obligaties is in zijn geheel verkocht terwijl de allocatie naar hoogrentende obligaties (high yield) en obligaties van opkomende landen (EMD) is opgehoogd naar 10%. Voorts is besloten om voor het bedrijfsobligatiemandaat een andere beheerder aan te stellen. In september 2013 is dit mandaat overgegaan van F&C naar BlackRock. Tenslotte heeft SPUN in 2013 een belegging geïnitieerd in het winkelfonds (vastgoed) van Altera. SPUN wenst een belegging in vastgoed op te bouwen en heeft hiervoor geld toegezegd aan een vastgoedbeheerder, Altera. Vervolgens is deze beheerder op zoek gegaan naar geschikte beleggingen, hetgeen heeft geresulteerd in een belegging van € 9 miljoen voor SPUN. Het hiervoor benodigde geld is vrijgemaakt uit het aandelenmandaat.

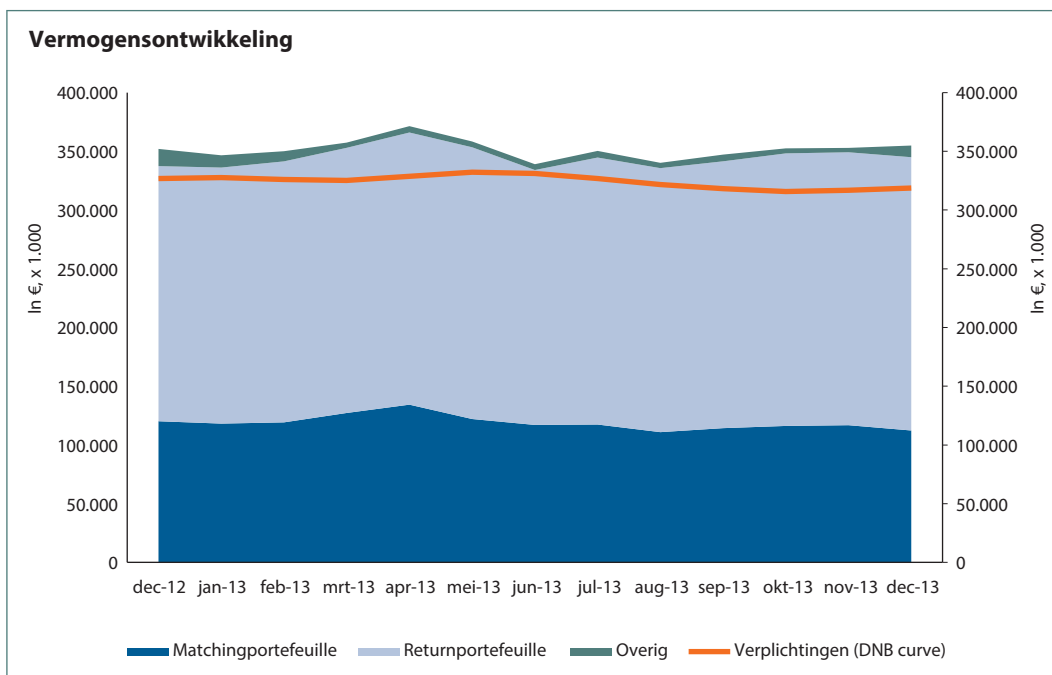
Ook is in 2013 een aantal van de in het beleggingsplan 2013 voorgenomen zaken nog niet uitgevoerd. Dit betreft:

- Het omzetten van een deel van het "hard currency" EMD fonds naar een "local currency" EMD fonds. Dit is vooralsnog niet uitgevoerd omdat er naar de mening van de beleggingsadviescommissie in 2013 geen beheerders waren met beleggingsfondsen die aan de wensen van de commissie voldeden. SPUN blijft ook in 2014 zoeken naar een "local currency" fonds dat wel aan de wensen van het pensioenfonds tegemoet komt.

- In 2013 is voorsnog niet de gehele gewenste allocatie naar vastgoed bewerkstelligd. De reden hiervoor is dat er een wachtlijst bestaat voor toetreding, en Altera (de gekozen beheerder) tot op heden niet genoeg interessante beleggingsmogelijkheden heeft gevonden om het toegezegde bedrag van SPUN te kunnen beleggen. Op het moment van schrijven is de verwachting dat SPUN in juni 2014 in het Altera woningenfonds toe kan treden.

Portefeuilleontwikkeling en performance

Gedurende 2013 hebben het vermogen en de verplichtingen van SPUN zich als volgt ontwikkeld:

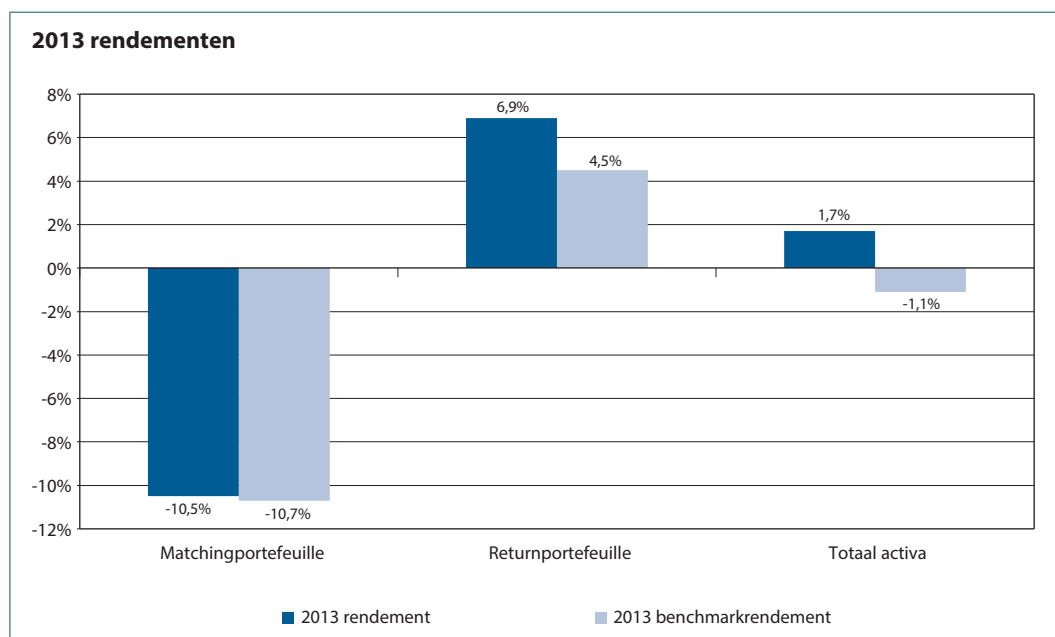

NB: De returnportefeuille bestaat uit de categorieën aandelen, hoogrentende obligaties, converteerbare obligaties (gedurende 2013 verkocht), obligaties opkomende landen, bedrijfsobligaties en vastgoed (gedurende 2013 aangekocht). De matchingportefeuille bestaat uit euro staatsobligaties en LDI-pools.

Ultimo 2013 zag de beleggingsportefeuille van SPUN er als volgt uit:

	Marktwaaarde (in € x 1.000)	Allocatie	Strategische weging
F&C LDI pools	67.174	19,0%	36,5%
F&C Europe Euro Core	45.151	12,7%	
Matchingportefeuille	112.325	31,7%	36,5%
BlackRock Screened Corporate Bonds	65.593	18,5%	18,5%
F&C High Yield	37.839	10,7%	10,0%
F&C EM Debt	36.163	10,2%	10,0%
BlackRock ACWI Equity (excl. EM portion)	66.660	18,8%	16,0%
BlackRock EM Equity (incl. EM from ACWI)	17.828	5,0%	4,0%
Altera Direct Real Estate	8.576	2,4%	5,0%
Returnportefeuille	232.659	65,6%	63,5%
Liquiditeiten en derivaten	9.494	2,7%	0%
Totaal beleggingsportefeuille	354.478	100,0%	

De dekkingsgraad liet, als gevolg van een combinatie van de stijgende rente en de positieve portefeuillerendementen, in 2013 een stijging zien van 104,0% eind 2012 tot 108,8% eind 2013.

Macro-economische terugblik

Het beleid van centrale banken bepaalde in het verslagjaar voor een groot deel de stemming op de financiële markten. De Europese Centrale Bank (ECB) hield de rente laag en maakte het mogelijk dat banken goedkoop geld konden lenen. Hiermee hoopte de ECB de economische groei weer op gang te brengen. Daarnaast sprak de ECB uit dat zij ongelimiteerd schuld papier zou opkopen van Zuidelijke eurolanden indien zij om steun zouden vragen. Deze strategie leek goed te werken; in het verslagjaar daalden de risicopremies op staatsobligaties van de Zuidelijke eurolanden aanzienlijk.

Ook de Amerikaanse centrale bank, de FED, beïnvloedde het gedrag van beleggers. De FED heeft in 2013 de liquiditeit enorm vergroot door maandelijks grote bedragen te beleggen in Amerikaanse staatsobligaties en hypotheekleningen. Mede als gevolg hiervan liet de Amerikaanse economie een duidelijk herstel zien. Vanaf het tweede kwartaal van 2013 werd verwacht dat de FED echter zou starten met de afbouw ('tapering') van deze monetaire verruiming. Ondanks het positieve signaal dat hiervan uit zou moeten gaan, reageerden beleggers in eerste instantie negatief. Toen duidelijk werd dat de geleidelijke afbouw van het steunbeleid nog even op zich zou laten wachten herstelden de koersen zich weer.

Gedreven door het beleid van Centrale Banken verbeterden de economische cijfers gedurende het jaar in grote delen van de wereld. Wel waren de onderlinge verschillen groot. Zo bleef de groei in Europa over heel 2013 achter ten opzichte van de Verenigde Staten, vooral door de negatieve effecten van bezuinigingen. Vanaf de tweede helft van het jaar verbeterden echter ook in Europa de economische vooruitzichten. Als gevolg hiervan steeg de lange rente in Nederland en Duitsland gedurende het verslagjaar. Zo liep de Duitse 30-jaars rente van 2,1% per eind 2012 op naar 2,7% per eind 2013.

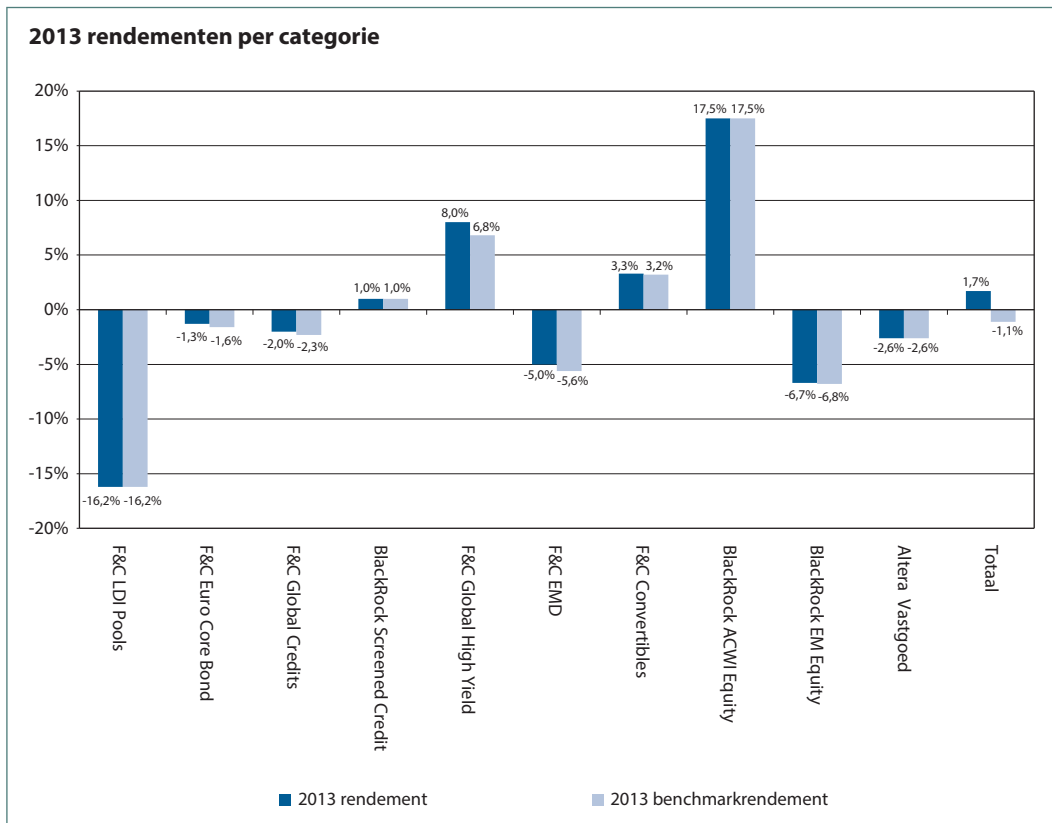
Met uitzondering van het tweede kwartaal, deden aandelen het goed in 2013. De aankondiging van de FED tot 'tapering' onderbrak de stijging van de aandelenkoersen, maar deze herstelden zich snel nadat bekend werd dat de FED nog niet zou beginnen met de afbouw van de steunmaatregelen. Onderverdeeld naar regio's behaalden Japanse aandelen dit jaar de meest positieve resultaten, mede door de aankondiging van de Japanse centrale bank om over te gaan tot zeer ingrijpende steunoperaties. Deze steunoperatie ging echter wel gepaard met een behoorlijke verzwakking van de Japanse yen ten opzichte van de euro. Het rendement op aandelen uit opkomende markten bleef achter bij het rendement van aandelen uit ontwikkelde markten. Met name particuliere beleggers haalden hun geld terug uit opkomende markten, mede in reactie op de oplopende rente in Amerika en Europa. Daarnaast werd getwijfeld aan de financieel economische situatie van enkele grotere opkomende landen.

Performance

De totale portefeuille behaalde in 2013 een rendement van 1,7%; een outperformance van 2,8%-punt ten opzichte van de benchmark (-1,1%). De voornaamste reden voor deze outperformance was de overweging van de returnportefeuille (die over 2013 een positief rendement liet zien), en de onderweging van de matchingportefeuille (die een negatief rendement liet zien). Daarnaast lieten alle beleggingscategorieën binnen de returnportefeuille rendementen zien die gelijk aan of zelfs beter waren dan de bijbehorende benchmarks.

In absolute termen liet de categorie wereldaandelen het beste rendement zien (+17,5%) in 2013. Deze categorie reageerde hiermee op de verbeterende groeivoorzichten in de ontwikkelde landen, waarmee het lijkt dat de crisis definitief achter ons ligt. Het minst goede resultaat in absolute termen werd behaald door de LDI-pools, als gevolg van de oplopende rente. Hiermee deden deze pools precies waarvoor ze in de portefeuille zitten: ze stijgen in waarde wanneer de verplichtingen in waarde stijgen, en dalen in waarde wanneer de verplichtingen ook in waarde dalen. Dit laatste was in 2013 het geval als gevolg van een stijgende rente.

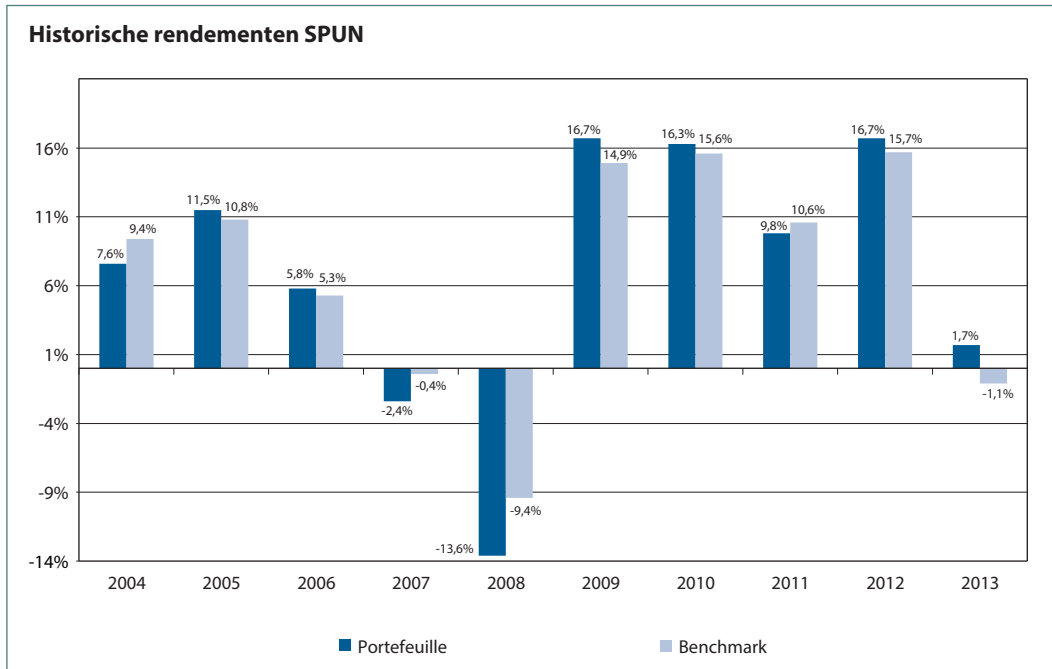
In onderstaande grafiek zijn per categorie de rendementen voor 2013 weergegeven ¹⁾:

Voor aandelen werden in 2013 als benchmark de MSCI aandelenindices gehanteerd, voor obligaties de Barclays Capital en EMBI Global indices en voor converteerbare obligaties de UBS global index. Het valutarisico voor obligaties en converteerbare obligaties werd voor 100% afgedekt naar de euro. Het USD, GBP en JPY valutarisico van de ontwikkelde markten aandelenpool onder beheer bij BlackRock wordt ook voor 100% afgedekt naar de euro.

1) Het F&C Global Credits fonds is in september 2013 verkocht, terwijl het BlackRock Screened Credits fonds in september 2013 is aangekocht. Daarnaast is het F&C Convertibles fonds in juni 2013 verkocht, en is het Altera Vastgoedfonds in juni 2013 aangekocht. Om deze reden betreffen de rendementen van deze fondsen in de grafiek geen jaarrendementen.

In onderstaande grafiek zijn de historische rendementen van de totale portefeuille van SPUN weergegeven:

Vooruitblik 2014

F&C, één van de vermogensbeheerders van het fonds, zegt daarover het volgende: "Onze visie voor 2014 is dat de economische groei verder zal aantrekken, terwijl de inflatie onder controle blijft. Het economische herstel in Europa zal zich verbreden, waarbij ook in de periferie groei mogelijk is. De inflatie in de Eurozone blijft voornamelijk onder de 2%. De groei in de Verenigde Staten (VS) zal in 2014 verder toenemen tot 3%-3,5%, bij een licht stijgende inflatie. Ook in de opkomende markten zal de economische groei aantrekken, met als belangrijkste uitzondering China waar wij eerder een stabilisatie van de groei zien op 7%-7,5%. Alleen in Japan zien we de groei afzakken als gevolg van BTW-verhogingen. De rente zal de trend naar normalisering voortzetten, met name gedreven door een stijging van de reële rente."

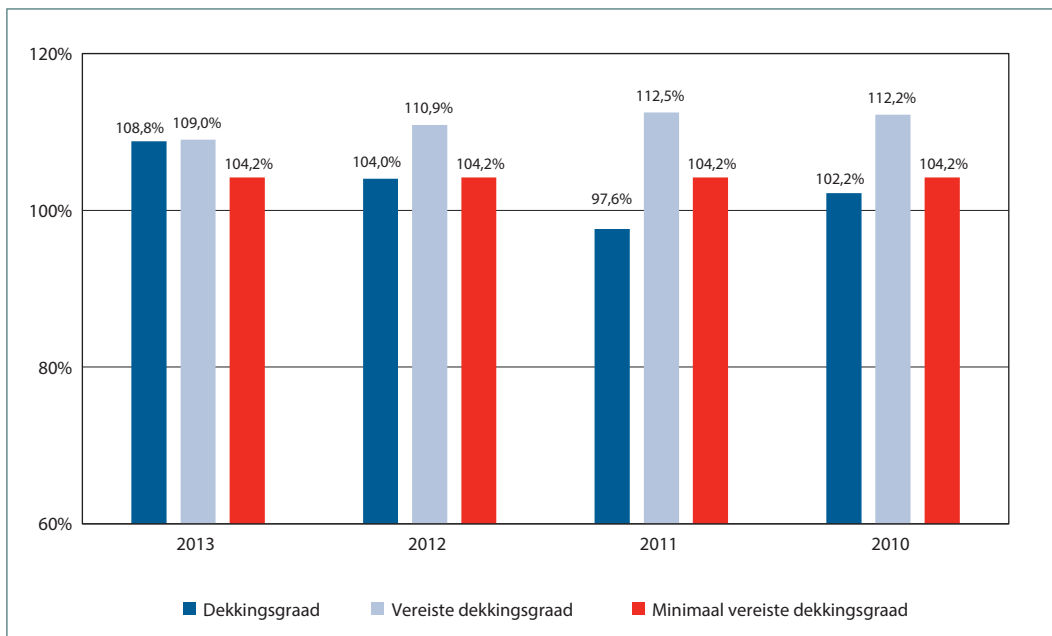
Op het moment van schrijven zijn de exacte contouren van het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen nog niet duidelijk. Wanneer hieromtrent meer zekerheid is verkregen en SPUN keuzes ten aanzien van het nieuwe pensioencontract heeft gemaakt, zal SPUN de effecten hiervan doorrekenen middels een uitgebreide ALM-studie.

Daarnaast is SPUN in 2014 voornemens de aantrekkelijkheid van een grotere spreiding van de portefeuille over risicobronnen verder te onderzoeken. Momenteel zijn de voornaamste risicopremies die binnen de portefeuille worden verdiend de aandelenrisicopremie, de renterisicopremie en de kredietrisicopremie. Hier kan wellicht meer diversificatie in aangebracht worden, bijvoorbeeld door middel van het verdienen van een (il)liquiditeitsrisicopremie door te beleggen in minder liquide beleggingscategorieën.

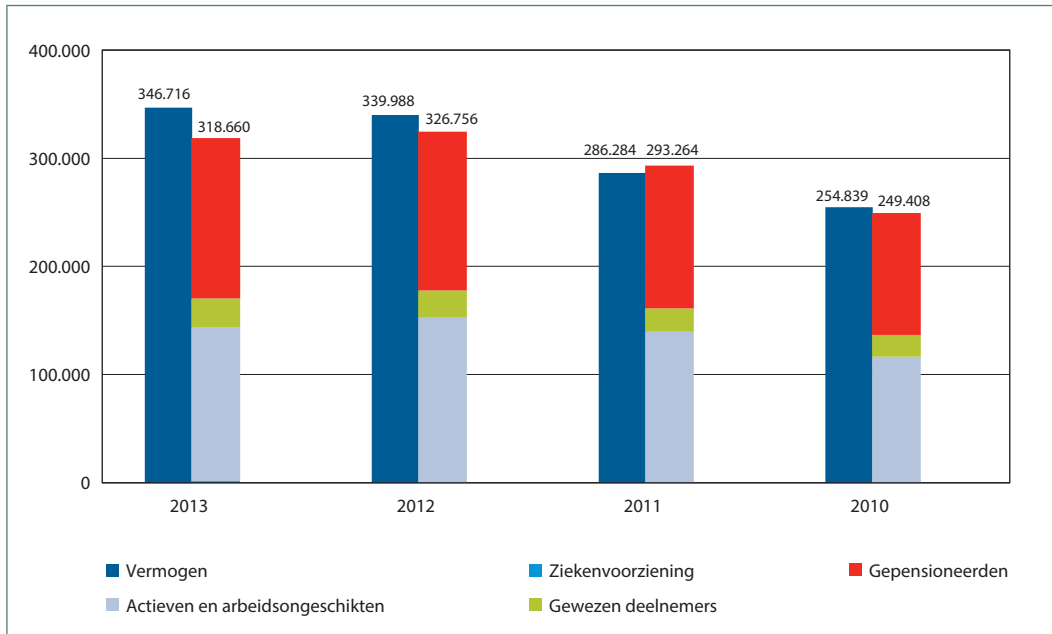
Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad van het fonds steeg van 104,0% ultimo 2012 naar 108,8% ultimo 2013. De dekkingsgraad ultimo 2013 is lager dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds verkeert daarom ultimo 2013 in een reservetekort. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de dekkingsgraad zien. De dekkingsgraad is gebaseerd op een technische voorziening waarbij de voorgeschreven rentetermijnstructuur is gebruikt voor de verdiscontering. Er is conform de voorschriften van DNB gerekend met een driemaandsmiddeling en daarnaast is er gebruik gemaakt van de Ultimate Forward Rate (UFR)-methodiek.

De volgende grafiek geeft het vermogen en de technische voorziening(en) weer.

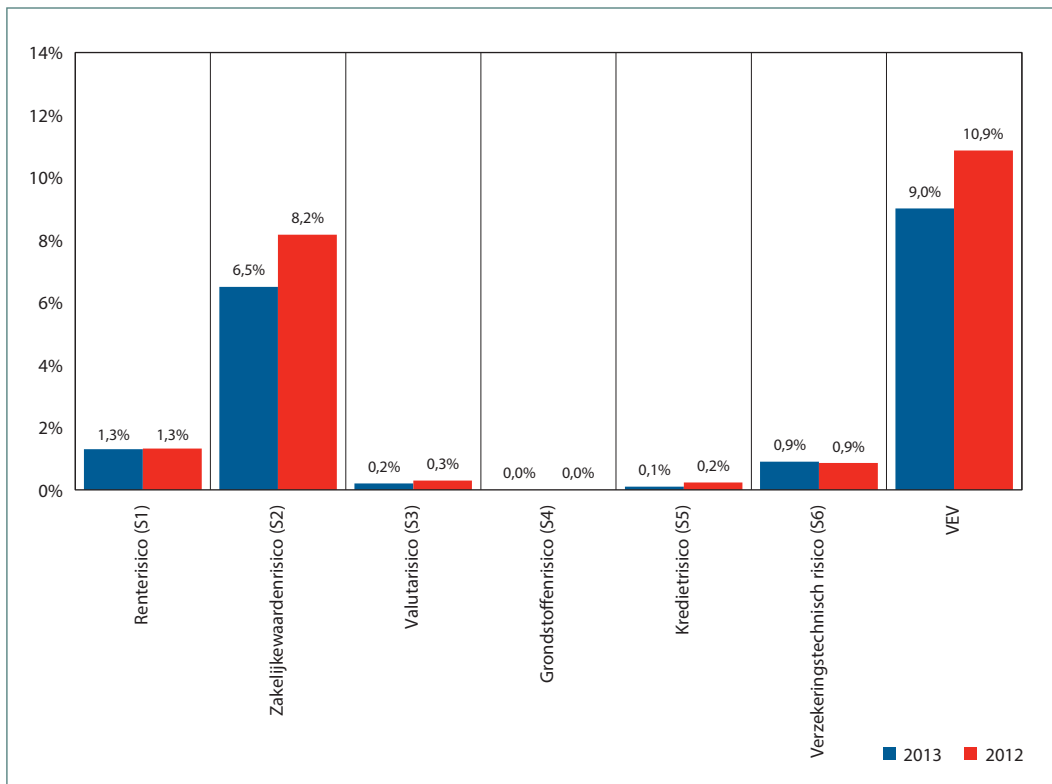

(Minimaal) vereiste financiële positie

De minimaal vereiste dekkinggraad bedraagt 104,2% ultimo 2013. De vereiste dekkinggraad wordt enerzijds vastgesteld op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille en anderzijds op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille. Ultimo 2013 bedraagt de vereiste dekkinggraad 109,0% op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille en 108,8% op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille.

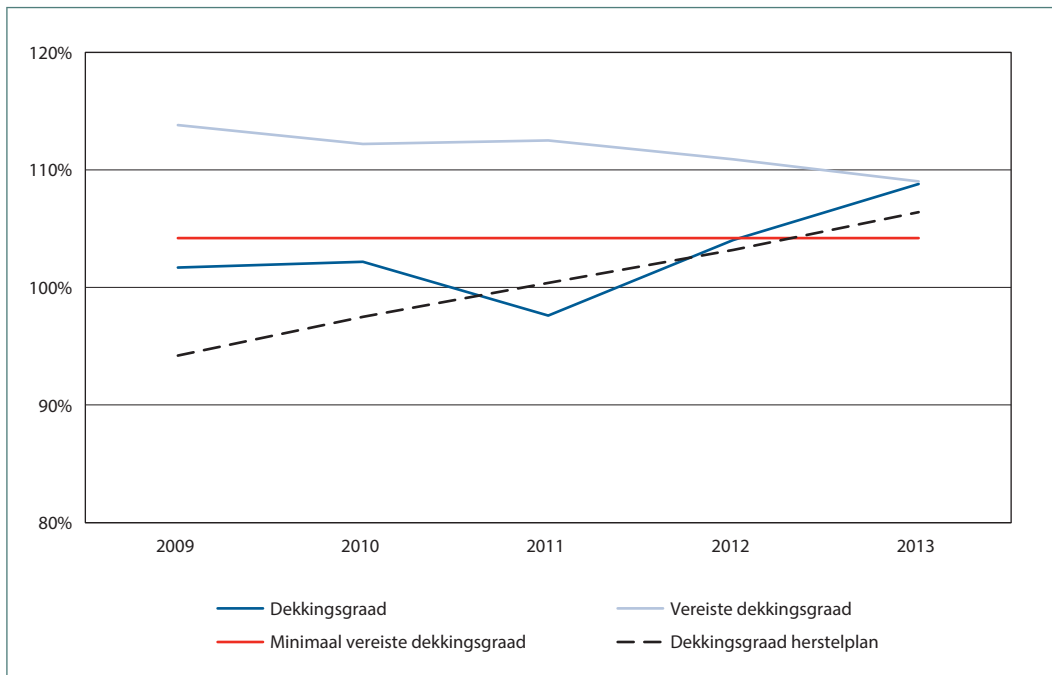
Voor de toetsing van de financiële positie is de vereiste dekkinggraad ultimo 2013 vastgesteld als de hoogste uitkomst van beide percentages. Dit is dus 109,0% op basis van de feitelijke verdeling.

De volgende grafiek toont de verdeling van de vereiste dekkinggraad over de verschillende risico-componenten die gehanteerd wordt voor de toetsing. Hierbij zijn de verdelingen opgenomen voor 2012 en 2013.

Herstelplan

Het fonds verkeert ultimo 2013 in een reservetekort en heeft een herstelplan ingediend. De volgende grafiek toont het verwachte pad, zoals dit in het herstelplan is vastgelegd. Tevens toont de grafiek de ontwikkeling van de dekkingsgraad tot en met ultimo 2013 en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad tot en met ultimo 2013 ¹⁾.

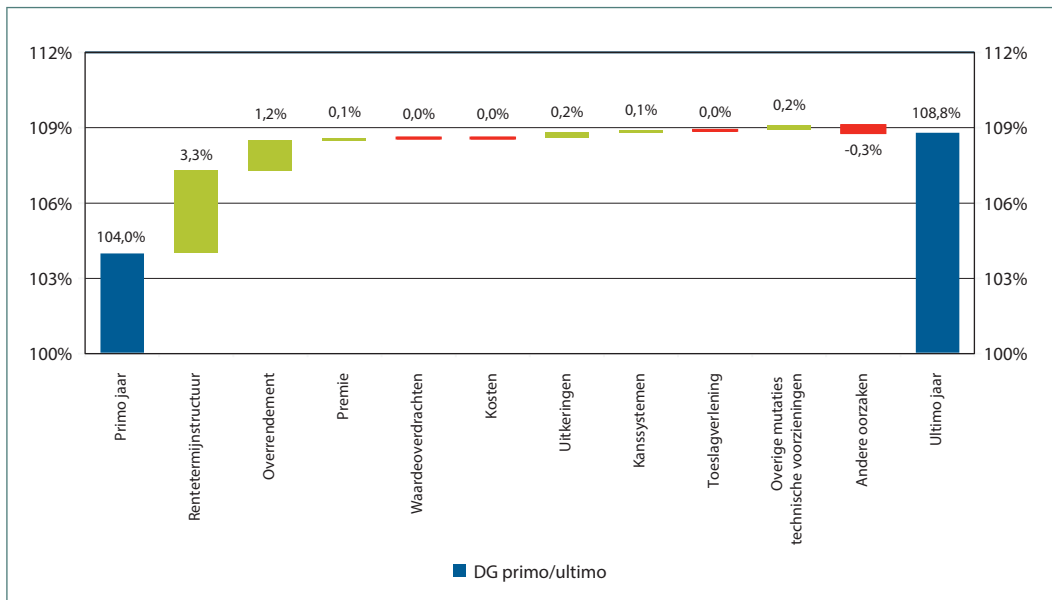
Het fonds heeft de voortgang van het herstel begin 2013 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zou ultimo 2013 een dekkingsgraad van 108,9% worden verwacht. De werkelijke dekkingsgraad ultimo boekjaar 2013 is 108,8%.

Het fonds loopt voor op het oorspronkelijke herstelplan. Naast de vergelijking met het oorspronkelijke herstelplan is het belangrijk om te kijken naar de evaluatie van het herstelplan. Uit de evaluatie eind 2013 kwam naar voren dat het herstel naar verwachting voldoende is om tijdig uit de situatie van een reservetekort te geraken.

¹⁾ De maand- en kwartaaldekkingsgraden zijn in deze grafiek niet weergegeven.

Analyse van het resultaat

De stijging van de dekkingsgraad van 4,8%-punt in 2013 volgt tevens uit het positieve resultaat van 14.824 in het boekjaar. In 2012 was er een positief resultaat van 20.213. De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

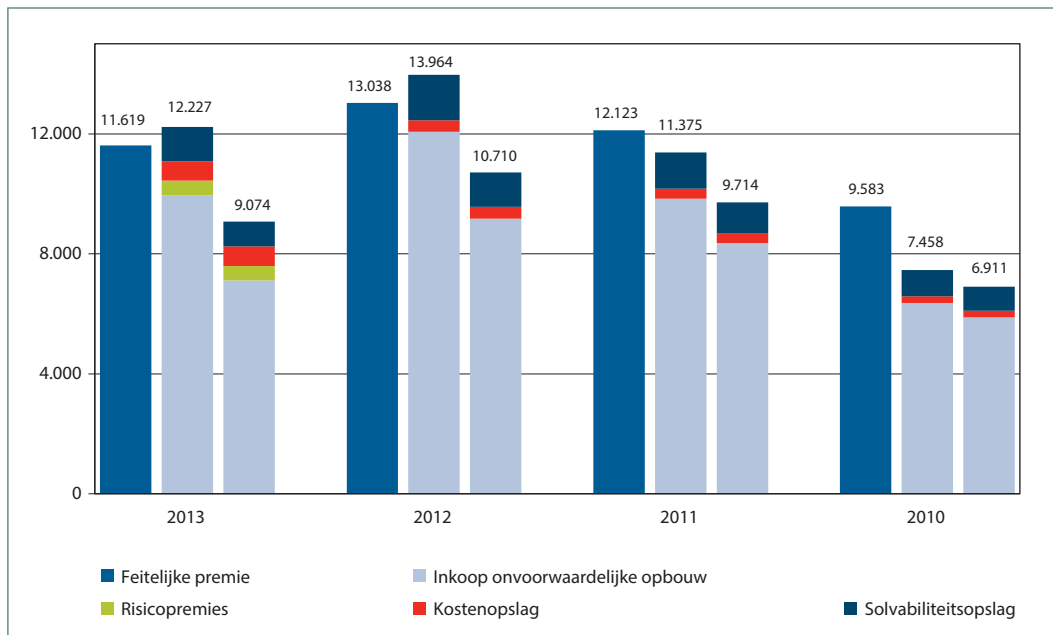

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2013 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, rekening houdend met een rente van 4%. De gedempte kostendeekkende premie bedraagt 9.074. De feitelijk betaalde premie is met 11.619 hoger.

Omdat het fonds ultimo 2012 in een dekkingstekort verkeerde, moet de totale premie over 2013 bijdragen aan het herstel van het fonds. De premie die daarvoor nodig is, bedraagt 11.528. Gegeven de feitelijke premie van 11.619 is aan deze eis voldaan.

De feitelijk betaalde premie, de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet.

Almelo, 13 juni 2013

Namens het bestuur

A. Grave
voorzitter

R.W.H. Horsselenberg
secretaris

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Rapportage Verantwoordingsorgaan over 2013

Geachte Bestuur,

Het Verantwoordingsorgaan (VO) dient zich jaarlijks een algemeen oordeel te vormen over het door het bestuur gevoerde beleid en de besluiten en beleidskeuzes van het bestuur die op de toekomst betrekking hebben. Daarnaast geeft het VO gevraagd en ongevraagd advies.

Het bestuur heeft de volgende verantwoordelijkheden:

Het beheer van het pensioenfonds en de toevertrouwde gelden

Er is duidelijkheid gegeven aan de uitvoeringsorganisatie van het fonds. Zo is transparant hoe het fonds georganiseerd is, welke commissies een rol spelen, welke taken uitbesteed zijn en hoe advisering en certificering plaats vinden. Het VO constateert dat op deze gebieden vooruitgang is geboekt voor wat betreft de professionalisering. Ultimo 2013 is er sprake van een dekkingsgraad van 108,8%. Dit resultaat is hoofdzakelijk bepaald door prudent beleggen en het rentebeleid.

Het uitvoeren van de pensioenovereenkomst tussen de werkgever en werknemers

Het VO is van mening dat de pensioenovereenkomst naar tevredenheid is uitgevoerd. De communicatie tussen bestuur en VO is goed te noemen.

De implementatie van de pensioenadministratie bij AZL en de afwikkeling van de activiteiten bij Achmea zijn voor de deelnemers ordelijk verlopen.

Het uitkeren van pensioen aan pensioengerechtigden

De huidige dekkingsgraad heeft niet geleid tot ingrijpende maatregelen als korten op uitkeringen en/of verhogen van de premie. Anderzijds heeft er ook geen indexatie plaatsgevonden.

In 2013 heeft het Bestuur het VO vier keer om advies gevraagd.

Ten behoeve van het vormen van een oordeel over het gevoerde beleid, hebben delegaties van het VO vier keer overleg gehad met vertegenwoordigers van het bestuur. Op 5 juni 2014 heeft er een bijeenkomst met het bestuur plaatsgevonden, waarin het bestuur verantwoording heeft afgelegd over het in 2013 gevoerde beleid en de daarbij gemaakte keuzes.

Voor zijn oordeelsvorming heeft het VO de beschikking gekregen over onderstaande verslagen/rapporten:

- Verslagen van de bestuursvergaderingen SPUN.
- Verslag boekjaar 2013.
- Certificeringsrapport verslagjaar 2013 (certificerende actuaris).

Aandachtspunten

Het VO spreekt haar zorg uit en vraagt maximale aandacht aan het SPUN bestuur voor de continuïteit van het bestuur zelf. Zo treden nieuwe bestuursleden toe in verband met nieuwe wetgeving per 1 Juli 2014. Daarnaast zorgen een aftredende voorzitter en bestuurslid op de korte termijn voor een verhoogd risico met betrekking tot ervaringen en kennis.

Eindoordeel

Het VO is van oordeel dat het Bestuur bij het vormgeven van zijn beleid en bij zijn beleidsvoering zorgvuldig gekeken heeft naar de belangen van alle betrokken partijen.

Het Bestuur heeft bij zijn besluiten naar het oordeel van het VO op evenwichtige wijze rekening gehouden met de belangen van alle betrokkenen.

5 juni 2014

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt het Verantwoordingsorgaan (VO) voor haar eindoordeel.

Belangrijk is dat de (wettelijke) taken en bevoegdheden van het VO met ingang van 1 juli 2014 gaan wijzigen. Dit als gevolg van de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen per voornoemde datum. Dit benadrukt nog eens dat een goede onderlinge communicatie van essentieel belang is. De huidige overleg- en afstemmingsstructuur vormt dan ook een goede basis voor de toekomst. Vanzelfsprekend zal het bestuur continue aandacht houden voor de onderlinge relatie zodat het VO in staat wordt gesteld optimale invulling te blijven geven aan haar rol.

Het VO spreekt in haar oordeel haar zorg uit over en vraagt maximale aandacht aan het SPUN bestuur voor de continuïteit van het bestuur zelf. Dit in verband met de mogelijke wijziging van de bestuursamenstelling op niet al te lange termijn.

Het bestuur benadrukt dat dit onderwerp volop haar aandacht heeft. Begin tweede kwartaal van 2014 heeft het bestuur een eerste denkrichting over de toekomstige bestuurs- en governancestructuur besproken. De mogelijke impact hiervan op de bestuursamenstelling maakt hier integraal onderdeel van uit. In de tweede helft van 2014 wordt deze denkrichting verder uitgewerkt. Beoogd tijdstip van definitieve besluitvorming is eind 2014. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar aspecten als behoud van voldoende geschiktheid (deskundigheid, competenties en beschikbare tijd) maar ook de mogelijke consequenties van de ontwikkelingen bij ETC Almelo op de bestaande bestuursamenstelling. Het bestuur zegt toe het VO periodiek te informeren over de voortgang van de besluitvorming.

Almelo, 13 juni 2014

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2013	2012
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken	8.576	0
Zakelijke waarden	84.488	83.968
Vastrentende waarden	251.920	253.447
Derivaten	1.462	1.839
	346.446	339.254
Vorderingen en overlopende activa [2]	203	2
Liquide middelen [3]	9.940	10.954
Totaal activa	356.589	350.210

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2013	2012
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal en reserves [4]	28.056	13.232
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	318.660	326.756
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	9.873	10.222
Totaal passiva	356.589	350.210

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2013	2012
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [7]		
Directe beleggingsopbrengsten	404	5
Indirecte beleggingsopbrengsten	4.637	50.107
Kosten van vermogensbeheer	-968	-1.396
	4.073	48.716
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [8]	12.587	14.457
Saldo van overdrachten van rechten [9]	811	845
Pensioenuitkeringen [10]	-9.703	-9.550
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [11]		
Wijziging rentecurve	9.909	-21.510
Benodigde interesttoevoeging	-1.162	-4.656
Toevoeging pensioenopbouw	-9.682	-11.789
Binnenkomende waardeoverdracht	-892	-1.497
Uitgaande waardeoverdracht	9	179
Toename voorziening toekomstige kosten	-271	-279
Vrijval excassokosten	267	268
Uitkeringen	9.633	9.550
Actuarieel resultaat op sterfte	-862	204
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	790	271
Actuarieel resultaat op mutaties	29	29
Toeslagverlening pensioentrekkenden	0	0
Toeslagverlening slapers	0	0
Toeslagverlening actieven	0	0
Overige wijzigingen actuariële grondslagen/methoden	0	-6.200
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	328	1.938
	8.096	-33.492
Herverzekering [12]	-158	-165

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2013	2012
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [13]	-913	-613
Overige baten en lasten [14]	31	15
Saldo van baten en lasten	14.824	20.213
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	14.824	19.845
Gereserveerde technische resultaten	0	368
	14.824	20.213

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2013	2012
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	12.136	22.433
Uitkeringen uit herverzekering	436	0
Overgenomen pensioenverplichtingen	480	1.342
Overige	0	4
	13.052	23.779
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-9.451	-9.545
Overgedragen pensioenverplichtingen	-7	-172
Betalingen uit herverzekering	-2.215	0
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-827	-695
	-12.500	-10.412
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	351	5
Verkopen en aflossingen beleggingen	195.013	333.233
Ontvangen collateral	1.475	0
	196.839	333.238
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-197.568	-334.617
Kosten van vermogensbeheer	-837	-1.849
	-198.405	-336.466
Mutatie liquide middelen	-1.014	10.139
Saldo liquide middelen 1 januari	10.954	815
Saldo liquide middelen 31 december	9.940	10.954

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland (hierna ook het pensioenfonds), is statutair gevestigd te Almelo. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41030811. Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan de pensioenregelingen van Urenco Nederland B.V. (UNL) en Enrichment Technology Nederland B.V. (ETC Almelo).

De inhoud van de pensioenregelingen is vastgelegd in de reglementen van het pensioenfonds. De belangrijkste kenmerken van de pensioenregelingen zijn als volgt:

- Voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling.
- Pensioenleeftijd 65 jaar.
- Pensioenopbouw 2,2% van de pensioengrondslag.
- Pensioenvormen zijn: ouderdompensioen, partnerpensioen en wezenpensioen.
- Arbeidsongeschiktheidspensioen en het tijdelijk partnerpensioen zijn verzekerd op risicobasis.
- Voorwaardelijke toeslagverlening actieven gefinancierd vanuit overrendement.
- Voor de toeslagen van de actieven is het uitgangspunt voor de hoogte van deze voorwaardelijke toeslagverlening maximaal de hoogste algemene salarisverhoging volgens de van toepassing zijnde CAO bij ETC Almelo dan wel de algemene salarisverhoging bij UNL.
- Voorwaardelijke indexatie pensioengerechtigden en slapers gefinancierd uit overrendement, op basis van de ontwikkeling van de CPI alle huishoudens.
- Kwalificatie regeling: het betreft een uitkeringsovereenkomst.

Het pensioenfonds voert met ingang van 1 januari 2013 de pensioenregeling in eigen beheer uit. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is met ingang van dezelfde datum herverzekerd bij elipsLife. Tot 1 januari 2013 waren alle pensioenverplichtingen via een kapitaalcontract herverzekerd bij Achmea Pensioen- en Levensverzekeringen N.V.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

Als gevolg van de overgang naar een andere administrateur is voor vergelijkingsdoeleinden de presentatie van de vergelijkende cijfers op enkele plaatsen aangepast. Dit heeft geen effect gehad op de waarde van het vermogen of op het resultaat van voorgaand boekjaar.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Waardering

Algemene grondslagen

Beleggingen en verzekeringsverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is vermeld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het

verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijziging

In 2013 zijn geen schattingswijzigingen van toepassing.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de marktwaarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de marktwaarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen gedurende het jaar.

Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen

De ter beurze genoteerde beleggingen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurze genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde gebaseerd op onderliggende marktwaarde.

Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde.

Deposito's

De deposito's zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters. RJ 610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven. De derivaten met een negatieve waarde zijn opgenomen in de post "kortlopende schulden en overlopende passiva".

Algemene reserve

Het saldo van baten en lasten wordt, voor zover niet toegewezen aan bijzondere reserves of uitgekeerd als premierestitutie, toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur per 31 december 2013 (inclusief driemaandsmiddeling en toepassing van de UFR-methodiek). Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Het hanteren van de UFR houdt in dat voor ver in de toekomst liggende verplichtingen (20 jaar tot 60 jaar) een aangepaste rentecurve (ultimo 2013 hogere rente) wordt gehanteerd. Voor verplichtingen korter dan 20 jaar geldt de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de te bereiken pensioenaanspraken.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen en een fondsspecifieke correctie voor ervaringssterfte.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken worden jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen. Voor actieve deelnemers bedraagt de toeslag maximaal de hoogste algemene salarisverhoging volgens de van toepassing zijnde CAO bij ETC Almelo dan wel de algemene salarisverhoging bij UNL. De toeslag voor premievrije deelnemers en pensioentrekkenden bedraagt maximaal de stijging van de consumentenprijsindex (cpi), zoals vastgesteld door het CBS. De pensioenrechten en pensioenaanspraken zijn dit jaar, evenals in 2012, niet geïndexeerd.

Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Inhaaltoeslagen

Bij een gunstige financiële positie kan het bestuur besluiten om gemiste toeslagen in het verleden in te halen, waarbij maximaal 5 jaar wordt teruggekeken. Om inhaaltoeslagen te kunnen toekennen is een hoge dekkingsgraad vereist. Inhaaltoeslagen zijn daarom op korte termijn niet te verwachten.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, lang leven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de Rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank ultimo 2013. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging Rentecurve. De gewogen gemiddelde marktrente ultimo 2013 bedraagt 2,73% (2012: 2,41%).

Intresttoevoeging

Onder het FTK is de intresttoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2013 is deze rente gelijk aan 0,351% (2012: 1,544%).

Sterfte

AG Prognosetafel 2012-2062 (startjaar 2014) waarop fondsspecifieke ervaringssterfte (op basis van het Towers Watson Ervaringssterftemodel 2012) wordt toegepast.

Ziekte

In de voorziening pensioenverplichtingen is een voorziening opgenomen voor het risico dat nu al zieke werknemers binnen twee jaar arbeidsongeschikt worden (ziekenvoorziening). Deze voorziening bestaat uit de over de voorafgaande twee boekjaren in rekening gebrachte, tot aan het eind van die periode opgerente, premies voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioenen wordt uitgegaan van het onbepaalde-partnersysteem.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijden worden in maanden nauwkeurig bepaald.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,8% van de netto voorziening.

Kortlopende schulden

Technisch resultaat ten gunste van verzekeraar

Conform overeenkomst (2008 t/m 2012) werden de positieve resultaten voor 25% (aandeel verzekeraar) toegevoegd aan het technisch resultaat ten gunste van verzekeraar. Een eventueel negatief saldo aan het eind van de winstdelingsperiode zal door de verzekeraar aan het fonds worden toegevoegd.

De eindafrekening met CB Achmea is in 2013 verwerkt.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hier onder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. De inkomsten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen vastgoedmaatschappijen, aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenissen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Herverzekering

Bij Elipslife zijn vanaf boekjaar 2013 het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten zijn verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar (CB Achmea). Met Elipslife is geen winstdeling overeengekomen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2012	Aankopen/Verstrekkingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2013
Onroerende zaken						
Vastgoed beleggingsfondsen	0	9.135	0	0	-559	8.576
Zakelijke waarden						
Aandelen beleggingsfondsen	83.968	3	-11.484	914	11.087	84.488
Vastrentende waarden						
Vastrentende beleggingsfondsen	253.447	187.311	-179.180	33.050	-42.708	251.920
Derivaten						
Valutaderivaten	1.839	1.119	-4.349	3.230	-377	1.462
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	339.254	197.568	-195.013	37.194	-32.557	346.446
Liquide middelen beschikbaar voor beleggingen	10.954					8.032
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds, incl. liquide middelen beschikbaar voor beleggingen	350.208					354.478

Methodiek bepaling marktwaarde

Voor het bepalen van de marktwaarde van een belegging is het van belang dat bij beursgenoteerde beleggingen sprake is van een actieve markt. De verhandelbaarheid kan worden beperkt door tekortschietende vraag of beperkingen aan verhandelbaarheid die zijn voorgeschreven. Indien geen sprake (meer) is van een actieve markt zal het fonds een eigen waardering van de belegging moeten opstellen en is classificatie van deze belegging als niveau 1 niet langer mogelijk. Afhankelijk van de toegepaste methode zal deze belegging dan als niveau 2 of niveau 3 worden ingedeeld.

Als voor de waardering en classificatie van beleggingsproducten gebruikt wordt gemaakt van opgaven van tegenpartijen zal veelal aanvullend onderzoek nodig zijn om een juiste indeling van de beleggingen naar niveaus te realiseren. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld. Benadrukt wordt dat het hierbij gaat om beleggingen in fondsen maar de mandaten van deze fondsen beleggen alleen in liquide instrumenten die in beginsel allemaal een objectief vast te stellen marktwaardering kennen. Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingniveaus:

Niveau 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Niveau 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Niveau 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie (indeling categorie is op basis van "look through")	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Stand ultimo 2013
Onroerende zaken	0	0	8.576	8.576
Zakelijke waarden	0	84.488	0	84.488
Vastrentende waarden	0	251.920	0	251.920
Derivaten	0	1.462	0	1.462
Overige	8.032	0	0	8.032
Totaal belegd vermogen	8.032	337.870	8.576	354.478

Categorie (indeling categorie is op basis van "look through")	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Stand ultimo 2012
Onroerende zaken	0	0	0	0
Zakelijke waarden	0	88.315	0	88.315
Vastrentende waarden	0	213.104	45.712	258.816
Derivaten	0	0	0	0
Overige	3.077	0	0	3.077
Totaal belegd vermogen	3.077	301.419	45.712	350.208

	2013	2012
[2] Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	23	0
Vorderingen op verzekeringsmaatschappijen (eindafrekening CB Achmea)	124	0
Terugvorderbare dividendbelasting	56	2
Totaal vorderingen en overlopende activa	203	2
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3] Liquide middelen		
Depotbanken	8.032	10.954
ING Bank N.V.	433	0
Totaal liquide middelen ter vrije beschikking van het fonds	8.465	10.954
Cash collateral (niet ter vrije beschikking van het fonds)	1.475	0
	9.940	10.954
Passiva		
[4] Stichtingskapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal	0	0
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	13.232	-9.798
Toevoeging gereserveerde technische resultaten	0	3.185
Saldobestemming boekjaar	14.824	19.845
Stand per 31 december	28.056	13.232
Gereserveerde technische resultaten		
Stand per 1 januari	0	2.817
Uitdeling gereserveerde technische resultaten	0	-3.185
Saldobestemming boekjaar	0	368
Stand per 31 december	0	0
Totaal eigen vermogen	28.056	13.232

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt

Het vereist eigen vermogen bedraagt

De dekkingsgraad is

De dekkingsgraad is vastgesteld als het pensioenvermogen (totaal activa minus kortlopende schulden en overlopende passiva) gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen.

De berekening is als volgt: $(356.589 - 9.873) / 318.660 \times 100\% = 108,8\%$

De vermogenpositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

Herstelplan

Het herstel van het vermogen van het pensioenfonds is gebaseerd op het op 26 maart 2009 bij DNB ingediende herstelplan. De belangrijkste maatregelen uit het herstelplan zijn:

- Afdekken van het renterisico voor 75%.
- Geen toeslagverlening tot het minimaal vereist vermogen is bereikt en beperkte toeslagverlening tot het vereist eigen vermogen is bereikt.
- Extra storting van € 4 miljoen ultimo 2008.

Op grond van het goedgekeurde herstelplan zou de dekkingsgraad per 31 december 2013 106,4% bedragen. De feitelijke dekkingsgraad per die datum is hoger. Dit betekent dat het pensioenfonds op dit moment voorloopt op het herstelplan.

Kortingen

Als uiterste maatregel in het herstelplan heeft het fonds de mogelijkheid om de opgebouwde aanspraken van (gewezen) deelnemers en ingegane pensioenen van pensioengerechtigden te korten ('afstempelen'). Aangezien het eigen vermogen binnen de wettelijk gestelde termijn (31-12-2013) hoger is dan het minimaal vereist eigen vermogen, heeft het pensioenfonds geen korting hoeven door te voeren.

Voor meer informatie wordt verwezen naar pagina 27.

	2013		2012	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	13.336	104,2%	13.724	104,2%
Het vereist eigen vermogen bedraagt	28.723	109,0%	35.500	110,9%
De dekkingsgraad is		108,8%		104,0%

	2013	2012
Technische voorzieningen		
[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	326.756	293.264
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Wijziging rentecurve	-9.909	21.510
Benodigde interesttoevoeging	1.162	4.656
Toevoeging pensioenopbouw	9.682	11.789
Binnenkomende waardeoverdracht	892	1.497
Uitgaande waardeoverdracht	-9	-179
Toename voorziening toekomstige kosten	271	279
Vrijval excassokosten	-267	-268
Uitkeringen	-9.633	-9.550
Actuarieel resultaat op sterfte	862	-204
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-790	-271
Actuarieel resultaat op mutaties	-29	-29
Toeslagverlening pensioentrekkenden	0	0
Toeslagverlening slapers	0	0
Toeslagverlening actieven	0	0
Overige wijzigingen actuariële grondslagen/methoden	0	6.200
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-328	-1.938
Stand per 31 december	318.660	326.756
De technische voorzieningen voor risico pensioenfonds zijn als volgt opgebouwd		
Actieve deelnemers	138.263	148.343
Gewezen deelnemers	26.327	24.644
Pensioengerechtigden	144.136	142.850
Ziekenvoorziening en voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten	9.934	10.919
	318.660	326.756

	2013	2012
[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Rekening courant aangesloten ondernemingen:		
– Vooruit ontvangen premie volgend boekjaar	6.000	8.136
– Overige	1.569	-115
	7.569	8.021
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	0	319
Schulden aan verzekeringsmaatschappijen:		
– CB Achmea inzake nog te verrekenen kosten	0	771
– CB Achmea inzake cumulatief aandeel technisch resultaat	0	1.062
– CB Achmea inzake te verrekenen uitkeringen	0	26
– Elipslife inzake premies herverzekering en overlijdensuitkeringen	342	0
Belastingen en sociale premies	242	0
Schulden inzake kosten van vermogensbeheer	132	0
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	108	23
Schulden uit collateral management	1.475	0
Vooruit ontvangen bedragen volgend boekjaar	5	0
	9.873	10.222
Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.		

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per balansdatum heeft het fonds zich gecommitteerd aan een investerings- en stortingsverplichting (zogenaamde voorbelegging) ad € 7,5 miljoen in de winkelportefeuille van Altera Vastgoed N.V..

Deze verplichting zal naar verwachting in het volgende boekjaar worden afgewikkeld.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 0 (2012: € 0).

Personeel

Gedurende het boekjaar 2013 had Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland geen personeelsleden in dienst.

Baten en lasten	2013	2012
[7] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Onroerende zaken	371	0
Banken	-1	3
Intrest waardeoverdrachten	11	6
Overige	23	-4
Totaal directe beleggingsopbrengsten	404	5
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>(On)gerealiseerde resultaten</i>		
Onroerende zaken	-559	0
Zakelijke waarden	12.001	11.035
Vastrentende waarden	-9.658	35.829
Derivaten	2.853	929
Overige beleggingen	0	2.314
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	4.637	50.107
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-751	-1.396
Beleggingsadvies	-216	0
Transactiekosten	-1	0
Totaal kosten vermogensbeheer	-968	-1.396
De kosten beheerloon ad 751 (2012: 1.396) bestaan uit: beleggingskosten F&C ad 588 (2012: 1.181) en beleggingskosten BlackRock ad 183 (2011: 215) en een correctie ad -18 door CBA. In de beleggingskosten van F&C over 2012 is een bedrag van 291 begrepen aan kosten over 2011 die nog niet in rekening waren gebracht.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	4.073	48.716

	2013	2012
[8] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers	9.789	10.614
Pensioenpremie werknemers	2.698	2.765
Totaal premie	12.487	13.379
Inkoopsommen (bijdrage renteniersplan)	100	1.078
	12.587	14.457
Kostendeekkende premie	12.227	13.964
Gedempte kostendeekkende premie	9.074	10.710
Premie met bijdrage aan herstel	11.528	12.962
Feitelijke premie	11.619	13.038
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	10.443	12.068
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.138	1.509
Opslag voor uitvoeringskosten	646	387
	12.227	13.964
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	7.600	9.176
Opslag in stand houden vereist vermogen	828	1.147
Opslag voor uitvoeringskosten	646	387
	9.074	10.710
De premie met bijdrage aan herstel is als volgt samensteld:		
Actuarieel benodigd	10.443	12.068
Opslag in stand houden vereist vermogen	439	507
Opslag voor uitvoeringskosten	646	387
	11.528	12.962
De feitelijke premie is als volgt samensteld:		
In rekening gebrachte doorsneepremie	12.587	14.457
Dekking kosten vermogensbeheer	-968	-1.419
	11.619	13.038

De kostendeekkende premie betreft de actuarieel benodigde premie op grondslagen van het pensioenfonds, op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, voor de verhoging van aanspraken in het boekjaar door de toename van dienstjaren en de risicopremies van nog niet opgebouwde aanspraken op partnerpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen, alsmede een opslag voor het aanhouden van het vereist eigen vermogen en een opslag voor de pensioenuitvoeringskosten.

De gedempte kostendeekkende premie betreft de actuarieel benodigde premie op grondslagen van het pensioenfonds, op basis van 4% rekenrente, voor de verhoging van aanspraken in het boekjaar door de toename van dienstjaren en de risicopremies van nog niet opgebouwde aanspraken op partnerpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen, alsmede een opslag voor het aanhouden van het vereist eigen vermogen en een opslag voor de pensioenuitvoeringskosten.

De feitelijke premie betreft de in rekening gebrachte doorsneepremie verminderd met de dekking voor de kosten van het vermogensbeheer en is ten minste gelijk aan de gedempte premie in enig jaar.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord.

[9] Saldo van overdrachten van rechten

Overgenomen pensioenverplichtingen

818

1.002

Overgedragen pensioenverplichtingen

-7

-157

811

845

	2013	2012
[10] Pensioenuitkeringen		
Pensioenen		
Ouderdomspensioen	-8.248	-8.160
Invalideitpensioen	-100	-120
Partnerpensioen	-1.288	-1.267
Wezenpensioen	-45	0
Subtotaal	-9.681	-9.547
Andere uitkeringen		
Afkoopsommen	-22	-3
Totaal pensioenuitkeringen	-9.703	-9.550
[11] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Wijziging rentecurve	9.909	-21.510
Benodigde interesttoevoeging	-1.162	-4.656
Toevoeging pensioenopbouw	-9.682	-11.789
Binnenkomende waardeoverdracht	-892	-1.497
Uitgaande waardeoverdracht	9	179
Toename voorziening toekomstige kosten	-271	-279
Vrijval excassokosten	267	268
Uitkeringen	9.633	9.550
Actuarieel resultaat op sterfte	-862	204
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	790	271
Actuarieel resultaat op mutaties	29	29
Toeslagverlening pensioentrekkenden	0	0
Toeslagverlening slapers	0	0
Toeslagverlening actieven	0	0
Overige wijzigingen actuariële grondslagen/methoden	0	-6.200
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	328	1.938
	8.096	-33.492
[12] Herverzekering		
Premies herverzekering	-490	-42
Uitkeringen uit herverzekering	584	0
Winstdeling herverzekering	-252	-123
	-158	-165

	2013	2012
[13] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-216	-208
Accountant: controle van de jaarrekening en verslagstaten DNB	-19	-59
Actuaris	-241	-133
Bestuursondersteuning	-321	-170
Overige kosten	-116	-43
	-913	-613
[14] Overige baten en lasten	31	15
De overige baten en lasten betreffen correctieposten als gevolg van de eindafrekening met CB Achmea (21) en ontvangen pensioenen wegens anti-cumulatieregeling (10).		
Saldo van baten en lasten	14.824	20.213
	2013	2012
Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten		
Beleggingsopbrengsten	13.788	23.968
Premies	530	402
Waardeoverdrachten	-72	-473
Kosten	0	181
Uitkeringen	-70	0
Sterfte	-413	149
Arbeidsongeschiktheid	673	203
Reguliere mutaties	29	29
Toeslagverlening	0	0
Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	328	-4.262
Overige oorzaken	31	16
	14.824	20.213

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het Vereist Eigen Vermogen in het Actuarieel rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe).

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen.

Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig Eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode (standaardmodel) vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig Eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee of aan de pensioentoezeggingen kan worden voldaan. De berekeningen van het Vereist Eigen Vermogen zijn met name van belang voor de premiestelling en de evaluatie van het herstelplan van het fonds. Het Eigen vermogen van het Pensioenfonds is per 31 december 2013 groter dan het Minimaal Vereist Eigen Vermogen, maar kleiner dan het Vereist Eigen Vermogen volgens het standaardmodel, waardoor het Pensioenfonds in een reservetekort verkeert.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van het maximum van de feitelijke en strategische beleggingsmix (2013: feitelijk 109,0%; 2012: feitelijk 110,9%).

	2013		2012	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	6.691	1,3	7.071	1,3
Zakelijke waarden risico (S2)	22.813	6,5	29.056	8,2
Valutarisico (S3)	3.908	0,2	5.844	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	2.702	0,1	5.231	0,2
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.196	0,9	9.952	0,9
Diversificatie-effect	-16.587		-21.654	
Vereist Eigen Vermogen	28.723	9,0	35.500	10,9
Aanwezige dekkingsgraad		108,8		104,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,2		104,2
Vereiste dekkingsgraad		109,0		110,9

De dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen (totaal activa minus kortlopende schulden en overlopende passiva) te delen door de Voorziening pensioenverplichtingen. Het afgelopen jaar is deze, op grondslagen van het Pensioenfonds, toegenomen van 104,0% (2012) tot 108,8% (2013).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Onderstaande duratie cijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten): 20,4

Duratie van de pensioenverplichtingen: 15,7

Voor de vaststelling van het renterisico bij het Vereist Eigen Vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. De rentegevoelige beleggingen betreffen vastrentende waarden en (producten met) rentederivaten. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om strategisch 75% van het renterisico van de voorziening pensioenverplichtingen af te dekken. De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De vastrentende waarden worden gewaardeerd op de swapcurve. Het (verplicht) hanteren van twee verschillende rentecurves kan gevolgen hebben voor de effectiviteit van de renteaftdekking; een effect op de ene rentecurve kan namelijk een ander effect op de andere rentecurve tot gevolg hebben.

De afdekking van het renterisico op basis van de feitelijke beleggingsmix en op basis van de strategische beleggingsmix is in onderstaande tabel opgenomen.

	Feitelijke verdeling		Strategische verdeling	
	in €	%	in €	%
Impact op technische voorziening voor risico fonds	32.430		32.430	
Impact op de rentegevoelige beleggingen	25.739		25.815	
Renterisico	6.691	1,3	6.615	0,0
Afdekkingspercentage		77,8		79,6

Derivaten

Het renterisico is afgedekt door in haar matching portefeuille Euro Core staatsobligaties aan te houden en door middel van een belegging in het LDI-product (renteswaps) van één van haar vermogensbeheerders. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). De renteaftdekking is ondergebracht bij F&C Netherlands B.V.

De afloopdata variëren van januari 2014 tot januari 2060 met een contractwaarde van € 305 miljoen en een marktwaarde van € 26 miljoen. De tegenpartij van de swaps is J.P. Morgan. Er is onderpand (collateral) uitgewisseld om het tegenpartijrisico te reduceren.

Met behulp van deze derivaten wordt het strategisch afdekkingspercentage vorm gegeven. Strategisch dekt het fonds volgens het beleggingsmandaat 75% van het renterisico van haar verplichtingen af.

Hoogte buffer

Op basis van de Vereist Eigen Vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 6.691 (1,3%) en voor het strategisch renterisico 6.615 (1,3%) ultimo 2013.

Zakelijke waarden risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en alternatieve beleggingen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën van markten en beleggingen. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond:

	2013		2012	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	66.660	78,9	73.899	83,7
Opkomende markten (Emerging markets)	17.828	21,1	14.416	16,3
	84.488	100,0	88.315	100,0

Derivaten

Het zakelijke waarden risico wordt niet afgedekt.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging.

De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 22.813 (6,4%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 22.073 (6,4%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl veel van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om de valutarisico's af te dekken met valutaderivaten, voornamelijk valutatermijncontracten. De belangrijke wisselkoersrisico's van de vastrentende beleggingen worden voor 100% afgedekt. Binnen de zakelijke waarden portefeuille (aandelen uit ontwikkelde markten en aandelen uit opkomende landen geldt dat alleen het valutarisico op de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond strategisch voor 100% wordt afgedekt).

Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in vreemde valuta van 20%. Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario.

Onroerende zaken en zakelijke waarden

	2013		2012	
	€	%	€	%
<i>Onroerende waarden en zakelijke waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	17.439	18,7	0	0,0
Overige valuta	75.625	81,3	88.315	100,0
	93.064	100,0	88.315	100,0
<i>Onroerende waarden en zakelijke waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	65.174	70,0	88.315	100,0
Overige valuta	27.890	30,0	0	0,0
	93.064	100,0	88.315	100,0

Vastrentende waarden

	2013		2012	
	€	%	€	%
<i>Vastrentende waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	169.297	67,2	132.291	50,5
Overige valuta	82.623	32,8	129.602	49,5
	251.920	100,0	261.893	100,0
<i>Vastrentende waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	251.920	100,0	261.893	100,0
Overige valuta	0	0,0	0	0,0
	251.920	100,0	261.893	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door het pensioenfonds valutatermijntransacties afgesloten.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2013:

	Onder- liggende contract- omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Netto positie (waarde)
Valutaderivaten expiratedatum 12-02-2014	49.075	1.462	0	1.462

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2013 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag € 1.462 duizend hoger uitvallen dan overeengekomen (ongerealiseerde resultaat van € 1.462 duizend). Het pensioenfonds heeft een bedrag van € 1.475 duizend ontvangen als onderpand (cash collateral).

Strategisch dekt het fonds 100% van haar niet-euro beleggingen af binnen vastrentende waarden, en binnen zakelijke waarden 100% van de USD, JPY en GBP exposure.

Met behulp van deze derivaten wordt het strategisch afdekkingspercentage vorm gegeven. Strategisch dekt het fonds volgens het beleggingsmandaat 86,4% van het valutarisico af.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2012:

	Onder- liggende contract- omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Netto positie (waarde)
Valutaderivaten expiratedatum 13-02-2013	47.590	47.590	-45.751	1.839

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt 3.908 (0,2%) en voor het strategisch valuta risico 4.445 (0,2%).

Grondstoffenrisico

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 30%. Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Voor de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt bij de vaststelling van het rente en kredietrisico in eerste instantie uitgegaan van de vigerende kasstroommethodiek.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan gemeten worden aan de hand van de creditspread. De gewogen gemiddelde credit spread van de beleggingen die bijdragen aan de rentehedge van het fonds is 0,18%. Een andere indicator voor het aanwezige kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille van het fonds is de rating afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd.

	2013		2012	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	49.536	19,7	52.456	20,0
AA	37.899	15,0	30.421	11,6
A	40.188	16,0	44.334	16,9
BBB	42.685	16,9	35.915	13,7
BB	51.954	20,6	36.559	14,0
Geen rating	29.658	11,8	62.208	23,8
	251.920	100,0	261.893	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd voor de rentegevoelige beleggingen die een creditspread groter dan 0% hebben. De creditspread wordt bepaald op basis van de rentegevoelige kasstromen van het fonds. Afgaande op de hierboven genoemde creditspread resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 2.702 (0,1%) en voor het strategisch kredietrisico van 1.210 (0,0%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Het fonds heeft een risicoverzekering voor het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico afgesloten bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 9.196 (0,9%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 9.196 (0,9%).

Liquiditeitsrisico

Een pensioenfonds kan het risico lopen dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen. Daarnaast is er ook sprake van een liquiditeitsrisico als een lange periode vooraf gaat aan de volledige verkoop van een beleggingsobject. Dit beleggingsobject is dan illiquide. Beleggingen in (niet-beursgenoteerd) vastgoed en in hedge funds worden vaak als illiquide betiteld.

Liquiditeitsrisico is niet van toepassing op dit pensioenfonds. Er wordt dan ook geen buffer voor aangehouden.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille wordt hierna nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Onroerende zaken

Verdeling onroerende zaken per sector:

Europa

2013	
€	%
8.576	100,0

Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal

Op basis van de "Look-Through" methode zijn er geen grote posten.

Zakelijke waarden

	2013	
	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per regio ¹⁾:</i>		
Europa	20.320	24,1
Noord-Amerika	41.497	49,1
Azië	17.037	20,2
Oceanië	2.128	2,5
Opkomende markten (Emerging markets)	3.506	4,1
	84.488	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector ¹⁾:</i>		
Financiële instellingen	18.546	22,0
Informatietechnologie	7.091	8,4
Industriële ondernemingen	8.805	10,4
Niet-cyclische consumentengoederen	16.124	19,1
Cyclische consumentengoederen	8.610	10,2
Energie	8.050	9,5
Nutsbedrijven	2.623	3,1
Telecommunicatie	8.658	10,2
Basisindustrieën	4.995	5,9
Andere sectoren	986	1,2
	84.488	100,0
<i>Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal</i>		
BlackRock msci acwi equity index	77.594	21,9
Emerging markets index	6.895	1,9

Op basis van de "Look-Through" methode zijn er geen grote posten.

1) In de jaarrekening 2012 is deze informatie op een andere wijze gepresenteerd.

Vastrentende waarden

	2013	
	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio ¹⁾:</i>		
Europa	136.897	60,5
Noord-Amerika	66.243	29,3
Azië	10.792	4,8
Pacific (exclusief Japan)	3.209	1,4
Opkomende markten (Emerging markets)	332	0,1
Overige	8.823	3,9
	226.296	100,0
Rentederivaten	25.624	
	251.920	
<i>Verdeling vastrentende waarden per soort:</i>		
Staatsobligaties, niet index-linked	79.064	35,0
Hypothecaire leningen	6.386	2,8
Bedrijfsobligaties/Credits	138.490	61,2
Kortlopende vorderingen op banken	2.356	1,0
	226.296	100,0
Rentederivaten	25.624	
	251.920	
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal</i>		
Staatsobligaties Duitsland	20.809	5,9
Staatsobligaties Frankrijk	11.569	3,3
Staatsobligaties Nederland	7.272	2,0

Er zijn geen discretionaire beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in de bij het pensioenfonds aangesloten ondernemingen.

1) In de jaarrekening 2012 is deze informatie op een andere wijze gepresenteerd.

Almelo, 13 juni 2013

Namens het bestuur

A. Grave
voorzitter

R.W.H. Horselenberg
secretaris

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Jaarlijks besluit het bestuur welk bedrag aan de reserves zal worden toegevoegd.

Resultaatbestemming

In de jaarrekening is het voorstel verwerkt om het positieve resultaat over 2013 ad € 14.824 ten gunste te brengen van de algemene reserve.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland te Almelo is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2013.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Amsterdam, 13 juni 2014

drs. P. Heesterbeek AAG
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening over 2013 van Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland te Almello gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013, het kasstroomoverzicht en de staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Urenco Nederland per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 13 juni 2014

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlagen

Pensioentermen

Ter verduidelijking van de leesbaarheid van het jaarverslag vindt u onderstaand een lijst waarin enkele technische pensioentermen worden verklaard.

Doorsneepremie

Premie die werkgever en werknemer betalen aan de stichting, ter verwerving van pensioenaanspraken.

Dekkingstekort

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's te dekken.

Financiële derivaten

Beleggingsinstrumenten die hun waarde ontleen aan de waarde van een ander goed, zoals aandelen en olie. Het andere goed wordt de onderliggende waarde genoemd.

Franchise

De franchise is dat deel van het jaarsalaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd, omdat de deelnemer te zijner tijd een AOW-uitkering ontvangt.

Jaarsalaris

12 maal het met de werknemer overeengekomen vaste bruto maandsalaris, inclusief 8% vakantietoeslag; het geheel vermeerderd met 3% eindejaarsuitkering.

Herverzekering

Pensioenfondsen kunnen bepaalde risico's (zoals het risico van overlijden of invaliditeit) of verplichtingen die zij verzekeren, geheel of gedeeltelijk onderbrengen bij een (levens) verzekeringsmaatschappij. Dit wordt herverzekering genoemd.

Het pensioenfonds blijft echter volledig aansprakelijk voor de nakoming van de pensioenverplichtingen jegens de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in geval van faillissement van de (levens)verzekeraar. Er is dus feitelijk sprake van een verzekeringscontract waarbij het pensioenfonds eerste risicodragers is.

LDI

Liability Driven Investments, alle beleggingen die bedoeld zijn om het rendement op de verplichtingen zo goed mogelijk na te bootsen.

Pensioengrondslag

Het laatstelijk voor de deelnemer geldende jaarsalaris, nadat dit is verminderd met de franchise.

Premievrije aanspraken

Het pensioen dat bij beëindiging van een deelneming door ontslag wordt meegegeven op basis van de doorgebrachte deelnemerstijd.

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur dient ter bepaling van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen.

Reservetekort

Situatie dat de middelen ontoereikend zijn om naast de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's, ook nog de vereiste reserve beleggingsrisico's, de reserve voorgenomen pensioenaanpassing en eventuele andere reserves te dekken.

Toeslag op pensioen

Verhoging van ingegane en premievrije pensioenen op basis van algemene prijsstijgingen.

Aanspraken

Reglementaire aanspraken op pensioen	Het pensioenreglement geeft aanspraak op:
Ouderdompensioen	ingaaende op de eerste dag van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt (pensioenrichtdatum) en uit te keren tot en met de maand van diens overlijden;
Partnerpensioen	voor de partner van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde uit te keren vanaf de eerste dag van de maand volgend op die waarin de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde is overleden tot en met de maand van overlijden van de partner;
Tijdelijk partnerpensioen	voor de partner van de deelnemer uit te keren vanaf de eerste dag van de maand volgend op die waarin de deelnemer is overleden, indien dit overlijden plaatsvindt vóór de pensioendatum, tot de maand van overlijden van de partner, doch uiterlijk tot de maand, waarin de partner de 65-jarige leeftijd bereikt;
Bijzonder partnerpensioen	voor de partner van wie de relatie met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde voor diens overlijden rechtsgeldig is beëindigd;
Wezenpensioen	voor de kinderen van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde;
(Tijdelijk) partnerpensioen op risicobasis	voor de partner van de werknemer die nog geen 21 jaar is;
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Voor de arbeidsongeschikte deelnemer in de zin van de WIA/WAO.

Vermelding nevenfuncties

Deze bijlage bevat een overzicht van de nevenfuncties van de bestuursleden van het fonds. Onder nevenfunctie wordt niet verstaan (indien van toepassing) de functie van het desbetreffende bestuurslid bij de aangesloten werkgever(s).

Naam bestuurslid	Nevenfunctie
J.J. de Vrieze	Penningmeester CJV, Afdeling Borne
G.N. Koning	Bestuurslid Atletiek vereniging AC Tion48
L.J.C.M. Le Blanc	Lid bestuur Stichting Pensioenfonds ABP, Lid bestuur Stichting Instituut Gak, Directeur Andreas Capital Group S.A.
A. Grave	Geen
R.W.H. Horsselenberg	Geen
G.J. Broekman	Lid Ledenraad Coöperatie Werk en Vakmanschap
H. van Eck	Adviseur Montae
H.R. Valley	Geen